

ANEXĂ
MODEL PENTRU PROGRAMELE INTERREG

CCI	2021TC16RFCB042
Titlu	Interreg VI-A România-Ungaria
Versiunea	1 (martie 2022)
Primul an	2022
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a programului	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a programului	
Regiunile NUTS (nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică) acoperite de program	HU321 - Hajdú-Bihar HU323 - Szabolcs-Szatmár-Bereg HU332 - Békés HU333 - Csongrád-Csanád RO111 - Bihor RO115 - Satu Mare RO421 - Arad RO424 - Timiș
Componenta	A

Cuprins

1. Strategia programului comun: principalele provocări în materie de dezvoltare și măsurile de politică aferente	6
1.1. Zona vizată de program	6
1.2. Strategia comună a programului: Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile și inegalitățile economice, sociale și teritoriale, nevoile comune în materie de investiții și complementaritatea și sinergiile cu alte programe și instrumente de finanțare, lecțiile învățate din experiența trecută, precum și strategiile macroregionale și cele pentru bazinele maritime atunci când zona vizată de program este acoperită, total sau parțial, de una sau mai multe strategii	6
1.2.1 Provocările comune și nevoile de investiții	6
1.2.2 Lecții învățate din programul Interreg V-A România-Ungaria	14
1.2.3 Lecțiile învățate din SUERD	17
1.2.4 Relevanță	18
1.2.5 Complementarități și sinergii cu alte programe și instrumente de finanțare	20
1.2.6 Strategia Programului	22
1.3. Justificarea selecției obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin, abordând, dacă este cazul, legăturile lipsă în infrastructura transfrontalieră	24
2. Priorități [300]	36
2.1. Titlul priorității (se repetă pentru fiecare prioritate)	36
2.1.1. Obiectiv specific	36
PO2 - (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	36
2.1.1.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile privind bazinele maritime, după caz	36
2.1.1.2. Indicatori	39
2.1.1.3. Principalele grupuri țintă	40
2.1.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	40
2.1.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	41
2.1.1.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului EU pe tipuri de intervenții	41
2.1.2. Obiectiv specific	41
PO2 - (ii) Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta	41
2.1.2.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz	41

2.1.2.2. Indicatori	43
2.1.2.3. Principalele grupuri țintă	44
2.1.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	45
2.1.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	45
2.1.2.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții	45
2.1.3. Obiectiv specific	46
OP2 - (vii) Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	46
2.1.3.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată, a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz.....	46
2.1.3.2. Indicatori	48
2.1.3.3. Principalele grupuri țintă	49
2.1.3.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	50
2.1.3.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	50
2.1.3.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții	50
2.2. Titlul priorității (se repetă pentru fiecare prioritate).....	51
Prioritatea 2. Cooperare pentru o PA mai socială și mai coerentă între România și Ungaria.....	51
2.2.1. Obiectiv specific	51
PO4 - (v) Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară;	51
2.2.1.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz.....	51
2.2.1.2. Indicatori	53
2.2.1.2. Indicatori	53
2.2.1.3. Principalele grupuri țintă	54
2.2.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	55
2.2.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	55
2.2.1.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții	55
2.2.2. Obiectiv specific	56
PO4 - (vi) consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	56

2.2.2.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz.....	56
2.2.2.2. Indicatori	58
2.2.2.3. Principalele grupuri țintă	59
2.2.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	60
2.2.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	60
2.2.2.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții	60
2.3. Titlul Priorității (se repetă pentru fiecare prioritate)	61
Prioritatea 3. O cooperare transfrontalieră mai sustenabilă, bazată pe comunitate și mai eficientă	61
2.3.1. Obiectiv specific	61
ISO 1 – O mai bună guvernanta a cooperării	61
2.3.1.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz	61
2.3.1.2 Indicatori	63
2.3.1.3 Principalele grupuri țintă	64
2.3.1.4 Indicarea teritoriilor specifice vizate inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	65
2.3.1.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare	65
2.3.1.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții	65
3. Planul de finanțare	66
3.1 Alocări financiare pe ani.....	66
3.2 Totalul alocărilor financiare pe fond și cofinanțare națională.....	66
4. Acțiunile întreprinse pentru a implica partenerii de program relevanți în pregătirea programului Interreg și rolul acestor parteneri de program în implementarea, monitorizarea și evaluarea acestuia	68
5. Abordarea în materie de comunicare și vizibilitate pentru programul Interreg (obiective, public țintă, canale de comunicare, inclusiv comunicare prin intermediul rețelelor de socializare, dacă este cazul, buget planificat și indicatori relevanți pentru monitorizare și evaluare).....	71
6. Indicarea sprijinului acordat proiectelor la scară mică, inclusiv proiectelor mici în cadrul fondurilor pentru proiecte mici	73
7. Dispoziții de punere în aplicare	74
7.1. Autoritățile de program	74
7.2. Procedura de înființare a secretariatului comun	75

7.3 Repartizarea responsabilităților între statele membre participante și, după caz, între țările terțe sau partenere și TTPM, în cazul unor corecții financiare impuse de autoritatea de management sau de Comisie	76
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri	78
ANEXE	79

1. Strategia programului comun: principalele provocări în materie de dezvoltare și măsurile de politică aferente

1.1. Zona vizată de program

Referință: punctul (a) din Articolul 17(3), punctul (a) din Articolul 17(9)

Câmp de text [2 000]

Zona vizată de Program (AP) este compusă din 4 județe pe partea română și 4 județe (NUTS 3 unități politice și administrative) pe partea maghiară, și anume: Szabolcs-Szatmár-Bereg (HU323), Hajdú-Bihar (HU321), Békés (HU332), Csongrád-Csanád (HU333) în Ungaria; Satu Mare (RO115), Bihor (RO111), Arad (RO421), Timiș (RO424) în România. Aceste județe fac parte din următoarele regiuni statistice NUTS II din România: Nord-Vest (RO11)- județul Bihor, județul Satu Mare și Vest (RO42) – județul Arad și județul Timiș. În Ungaria: NUTS II Marea Câmpie de Nord (HU32) – județul Hajdú-Bihar, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg și Marea Câmpie de Sud (HU33) – județul Békés, județul Csongrád-Csanád.

Suprafața administrativă a AP este de 50.435,31 km², din care aproximativ 56,3% reprezintă suprafața administrativă română (11,9% din teritoriul național total) și 43,7% zona administrativă ungară (14,15% din teritoriul național total). În ceea ce privește aria administrativă a județelor componente (NUTS3), acestea variază de la 8.691,5 km² (Timiș) la jumătate din această suprafață (4.252,8 km², Csongrád-Csanád). Lungimea totală a frontierei este de 450 km, traversată de 12 coridoare rutiere și 5 puncte de trecere de frontieră pe cale feroviară. Patru județe din zona frontierei de nord și de sud (în principal Szabolcs-Szatmár-Bereg și Satu Mare la nord și județele Csongrád-Csanád și Timiș la sud) împart zona de frontieră cu țările învecinate (Ucraina în nord și Serbia în sud).

AP cuprinde în total 117 așezări urbane și 672 așezări rurale. Zona de frontieră a României are 36 de așezări urbane și 307 așezări rurale, în timp ce zona de frontieră are 81 de așezări urbane și 365 de așezări rurale.

AP are aproape 4 milioane de locuitori (3.846.734 locuitori), din care aproximativ 52,5% pe partea română și 47,5% pe partea ungară a graniței.

1.2. Strategia comună a programului: Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile și inegalitățile economice, sociale și teritoriale, nevoile comune în materie de investiții și complementaritatea și sinergiile cu alte programe și instrumente de finanțare, lecțiile învățate din experiența trecută, precum și strategiile macroregionale și cele pentru bazinele maritime atunci când zona vizată de program este acoperită, total sau parțial, de una sau mai multe strategii.

Trimitere: punctul (b) din Articolul 17(3), punctul (b) din Articolul 17(9)

Câmp de text [50 000]

1.2.1 Provocările comune și nevoile de investiții

Analiza teritorială arată că există provocări comune legate de domeniile economic, social și teritorial, care pot fi abordate cu mai mult impact în zona transfrontalieră prin cooperare și/sau investiții comune.

Strategiile de adaptare la schimbările climatice și gestionarea pericolelor naturale și antropice, în special cele legate de incidența inundațiilor (în special în zonele de nord și de sud ale AP), alunecările de teren și incendiile provocate de secete și de abandonarea terenurilor au apărut ca necesități și priorități importante de investiții. Analiza teritorială arată, de asemenea, că, deși **potențialul de energie regenerabilă** (de exemplu, energia solară, biomasa, energia geotermală) este substanțial, acest potențial nu este pe deplin exploatat și nici cartografiat la nivel de microzonă, ceea ce reprezintă, de asemenea, o nevoie comună de investiții și un domeniu prioritar pentru cooperarea viitoare. AP este caracterizată de o **frontieră verde** și de un potențial ridicat de valorificare a resurselor naturale, care trebuie să fie mai bine coordonate și armonizate. În plus, unele zone din AP sunt afectate de tendințele de despădurire, ceea ce poate deteriora și mai mult expunerea teritoriului la riscurile naturale și la impactul schimbărilor climatice. Cooperarea în domeniul protecției și valorificării resurselor naturale, inclusiv a infrastructurii verzi, a fost astfel evidențiată ca o nevoie comună de investiții pentru AP.

Analiza teritorială arată că **distribuția inegală a serviciilor publice** este o barieră semnificativă care împiedică dezvoltarea echilibrată și coeziunea internă, regiunile României având un grad mai scăzut de distribuție a funcțiilor publice (**în special în infrastructura de sănătate, culturală și turistică**), cu excepția marilor centre urbane. În ceea ce privește infrastructura și serviciile de sănătate moderne și rezistente, care reprezintă o prioritate majoră de investiții pentru toate țările UE, ca urmare a pandemiei SARS-CoV-2, dotarea de bază a AP pare încă inadecvată în comparație cu nevoile, în special în ceea ce privește răspunsul la situații de urgență, schimbul de informații și serviciile de sănătate comunitare și personalizate pentru grupuri țintă specifice. AP este înzestrată cu un bogat patrimoniu natural și cultural, care oferă baza pentru valorificarea transfrontalieră în cadrul traseelor turistice și al inițiativelor culturale axate pe tradițiile locale, ca și catalizatori ai incluziunii sociale. Cu toate acestea, zona nu este încă capabilă să atragă și să rețină fluxuri mari de turiști (ceea ce este sugerat de scăderea șederii medii pe timp de noapte, ca număr de zile), în timp ce multe strategii locale și județene pun un mare accent pe resursele și potențialul turistic din teritoriile lor, în strânsă legătură cu sectoarele economice tradiționale, cum ar fi agricultura locală și producția alimentară. Astfel, analiza sugerează că valorificarea resurselor culturale și a turismului pentru dezvoltarea socio-economică a AP este, de asemenea, o necesitate investițională prioritară, comună, pentru întreaga zonă.

1.2.1.1 Concluzii legate de contextul demografic general

În 2019, în zona programului locuiau 3,85 milioane de persoane, reprezentând 13,2% din totalul locuitorilor din Ungaria și România la un loc, distribuite teritorial în opt județe cu număr diferit de populație (de la 338.025 de locuitori în Békés la 701.499 în Timiș) și densități cuprinse între 54,1/km² (Arad) și 93,9 locuitori pe km² (Csongrád-Csanád). Teritoriul prezintă grupuri localizate de populație cu densitate ridicată în partea de sud (zonele din jurul Szegedului, Timișoarei, Aradului) și nord (zonele din jurul Oradiei, Debrecenului și, în mare măsură, teritoriul județului Szabolcs-Szatmár-Bereg și jumătatea nordică a județului Satu Mare). Zona Békés - Arad este caracterizată de o densitate mai mică, acestea fiind și județele de o parte și de alta a graniței care au cea mai pronunțată rată de variație naturală negativă a populației în 2018 (- 7,4% în Békés și -4% în Arad), ceea ce indică motive complexe care stau la baza atractivității mai reduse.

În ultimii 10 ani, AP a înregistrat în mod constant o scădere a populației, Timișul fiind o excepție semnificativă datorită variației pozitive a populației naturale și migratoare (+1,1, +0,5%). Emigrarea a reprezentat o problemă în special pentru județele Hajdú-Bihar, Bihor și Satu Mare, care formează o zonă contiguă în partea de nord a AP. Tendințele dinamice ale populației intra-regionale evidențiază

existența fenomenelor de periurbanizare, în special în jurul Timișoarei și a Oradiei, dar și a Szegedului și Aradului, care indică o creștere a diferențelor dintre mediul urban și cel rural și un model mai intensiv de urbanizare, cu implicații în ceea ce privește cererea de servicii și infrastructură, dar și impactul asupra mediului. Îmbătrânirea populației din zonă în ultimii 10 ani și, în consecință, rata de dependență pe vârste a crescut constant, deși cu un ritm mai accentuat în Békés (158,5% rata indicelui de îmbătrânire în 2018) și Csongrád-Csanád (147,9%), care sunt cele mai ridicate valori din AP. Rata negativă a schimbării naturale în AP din Ungaria este de două ori mai mare decât cea a teritoriului românesc (-3,8‰, față de -1,9‰), o diferență semnificativă recunoscută în proiecțiile europene privind tendințele demografice (ESPON ESCAPE, 2019), arătând Békésul și Szabolcs-Szatmár-Bereg-ul ca regiuni rurale în scădere semnificativă.

La nivel județean, în ceea ce privește ratele de dependență a populației, se pot observa disparități clare între Békés (33%) și Csongrád-Csanád (31,2%) și restul județelor (de la 22,4% în Timiș la 27,7% în Arad). Cu toate acestea, o evaluare mai aprofundată a ratelor de dependență demografică la nivelul UAL2 evidențiază un model diferit, în care zonele predominant rurale din partea de est a județelor din România (în special Arad și Bihor) înregistrează o populație mai vulnerabilă, mai în vârstă și valori ale ratei de dependență de peste 50. Această diferență între media județeană, care prezintă valori pozitive pentru județele românești, și situația la nivelul ULA2, subliniază disparitățile urban-rural mai accentuate în județele românești și formarea unor periferii interioare în zonele rurale din Békés-Arad-Bihor.

Tendințele demografice și concentrarea teritorială a populației sugerează că cele două părți ale frontierei au provocări comune și riscuri specifice de mediu legate de depopulare, îmbătrânirea demografică și tendințele de suburbanizare în principalele orașe, în timp ce ruralitatea este, de asemenea, o caracteristică importantă a AP, generând periferii interne și disparități rur-urbane.

1.2.1.2 Concluzii privind capitalul uman și disponibilitatea serviciilor sociale de bază

Indicatori generali de dezvoltare a capitalului uman

Aria programului se caracterizează prin tendințe în general pozitive în ceea ce privește dezvoltarea capitalului uman, prin creșterea speranței de viață, prin scăderea ratelor de excludere socială și a șomajului. Cu toate acestea, AP rămâne în continuare în urma nivelului european în ceea ce privește performanța pentru unii dintre acești indicatori, inclusiv speranța de viață la naștere (83,7 ani pentru femei și 78,2 ani pentru bărbați în UE-27 în 2018, față de doar 77,27 ani pentru femei și 70,08 ani pentru bărbați în Satu Mare, cel mai puțin performant), în timp ce unii indicatori evidențiază disparități interne. În acest sens, o disparitate internă a AP poate fi observată în rata mortalității infantile, care este dublă față de media europeană în Bihor și Satu Mare (6,8 și 7 față de 3,4 în 2018 pentru UE-27) și la jumătate față de cea din Hajdú-Bihar (1,7), deși nu toate județele maghiare înregistrează valori sub medie (Szabolcs-Szatmár-Bereg are o rată de 5,1). Aceasta este o slăbiciune semnificativă care trebuie abordată prin îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate, ambele realizabile prin intermediul OP 4 la nivelul organizațiilor locale.

În mod similar, există o diversitate semnificativă de provocări sociale în cadrul AP, deși acestea sunt evaluate folosind metodologii diferite la nivel de țară (definiții diferite ale zonelor defavorizate). Cu toate acestea, se pot deduce modele specifice, indiferent de diferențele dintre metodologii: Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg reprezintă o zonă transfrontalieră cu o prevalență a populației cu provocări de capital uman, în timp ce provocări notabile, în special în zonele urbane, sunt grupate și în Bihor și Hajdú-Bihar..

Cu toate că asistența socială se situează la un nivel obișnuit de guvernare la nivel de politică națională, provocările comune legate de dezvoltarea capitalului uman identificate în AP, coroborate cu tendințele demografice și modelele de concentrare a așezărilor, subliniază vulnerabilitățile teritoriale și grupurile-țintă specifice, care pot fi abordate prin acțiuni comune în domeniul asistenței medicale și al acțiunilor interumane, în timp ce caracterul multidimensional al dezavantajului din anumite zone poate fi abordat prin integrarea coeziunii socio-economice interne a AP în toate intervențiile comune viitoare.

Infrastructură și servicii de asistență medicală

Accesul populației la serviciile de sănătate este extrem de important pentru calitatea vieții și depinde de infrastructura de sănătate. AP este dotată cu o infrastructură de sănătate bine dezvoltată, cu indicatori de performanță similari celor europeni, în special în județele care găzduiesc centre universitare (Timiș, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar). Cu toate acestea, distribuția unităților de sănătate publică este semnificativ mai densă în județele maghiare (de ex. un număr mult mai mare de sedii de ambulanță) și există disparități intra-regionale în ceea ce privește infrastructura de sănătate între județele mai dezvoltate Timiș, Bihor, Csongrád-Csanád și Hajdú-Bihar, care înregistrează un număr de paturi de spital și de medici pe cap de locuitor peste media națională și europeană, și celelalte județe din nord (Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg) și centrul regiunii (Arad, Békés). Numărul de paturi de spital în județele maghiare este în medie mai mare decât în România, variind între 2429 (Békés) și 3558 (Szabolcs-Szatmár-Bereg). Numărul de paturi de spital/1000 de locuitori este cel mai mare în Timiș (8,2‰) și Bihor (8,1‰), iar cel mai mic în Satu Mare (5,5‰), toate cifrele fiind peste media UE-27.

Timișoara este unul dintre primele cinci cele mai importante centre universitare de medicină din România, iar Oradea (capitala județului Bihor), Debrecen (Hajdú-Bihar), Szeged (din Csongrád-Csanád) și Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg) au câte o universitate sau facultate de medicină (cazul Nyíregyháza). Acesta este un factor care explică numărul mare de medici din județele Timiș (5722), Bihor (4581), Hajdú-Bihar (3047) și Csongrád-Csanád (2502). Cel mai mare număr de medici/1000 de locuitori se înregistrează în Csongrád-Csanád (6,3‰) și Timiș (6,2‰), în timp ce cea mai mică proporție este în Satu Mare (1,9‰), Arad (2,7‰) și Szabolcs-Szatmár-Bereg (2,7‰), sub media națională.

În sfârșit, complementaritățile în oferta de învățământ superior în sectoarele relevante pentru politicile de sănătate publică în AP pot reprezenta oportunități de cooperare transfrontalieră, stimulând sinergiile dintre autoritățile publice locale și instituțiile de învățământ superior din acest sector specific, în special în următoarele domenii: Medicină, susținută de o piață a forței de muncă favorabilă, cu salarii ridicate în acest sector; Bioeconomie - inginerie de mediu și alimentară; Științe aplicate, materiale avansate, inginerie; Tehnologia informației.

Cu toate acestea, având în vedere provocările legate de anumiți indicatori de capital uman, starea generală de sănătate a populației (care nu este pe deplin cartografiată), precum și provocările recente care decurg din crize de sănătate fără precedent și necesitatea de a asigura un sistem de sănătate al UE rezistent, modern și coordonat, dotarea actuală a infrastructurii de sănătate și, mai ales, funcționalitatea și capacitatea de reacție în caz de urgență a serviciilor de sănătate nu par a fi adecvate pentru nevoile emergente.

Cooperarea transfrontalieră și investițiile în domeniul sănătății, pe lângă și dincolo de infrastructura tipică, concentrându-se pe schimbul de experiență, pe formarea comună, pe instituții de sănătate rezistente, moderne, bine gestionate și performante, care să ofere servicii de sănătate personalizate,

în direcția excelenței și a procedurilor standardizate, vor fi considerate o prioritate de mare importanță în următoarea perioadă de programare.

1.2.1.3 Concluzii privind dezvoltarea economică

Performanța economică globală

Toate cele patru regiuni NUTS 2 incluse în AP sunt încă eligibile în cadrul Politicii de Coeziune 2021-2027, ceea ce reprezintă o oportunitate de a beneficia de FEDR, FSE+, Fondul de Coeziune, precum și de Fondul de Tranziție Justă (JTF) și de alte fonduri și instrumente care vor fi disponibile în următoarea perioadă de programare, în domeniile economice importante, dar este și un indicator al distanței care trebuie parcursă în comparație cu valorile medii europene.

Există un dezechilibru în ceea ce privește performanța economică în regiune, care încă nu a reușit să ajungă la nivelul național. În prezent, AP înregistrează o pondere mai mică în PIB-ul național în 6 din cele 8 județe, comparativ cu 2009, ceea ce indică o stagnare a nivelului de atractivitate. În plus, în timp ce județele maghiare reprezintă 10,51% din populație și 10,40% din PIB-ul național al Ungariei, în România populația reprezintă 18,70% din total, dar regiunea produce doar 10,33% din PIB-ul național (2018), deși diferența se poate datora parțial modului în care este raportată cifra de afaceri în România (la nivelul sediului central, adesea la București). În ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor, partea de nord a AP (Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg) înregistrează valori care sunt cu puțin peste un sfert din media UE-27 și chiar la jumătate din media națională.

Timișoara este motorul economic al regiunii, județul Timiș înregistrând cea mai mare valoare a PIB-ului pe cap de locuitor, cu 144% peste media AP (9.728 euro/cap de locuitor PPS 2018), dar totuși la jumătate față de media la nivelul UE-27 (27.630 euro/cap de locuitor PPS). Investițiile străine directe (ISD) pe cap de locuitor din Timiș sunt de trei ori mai mari decât media din AP (6.213 EUR față de 1.963 EUR) și de șapte ori mai mari decât cele din cel mai performant județ maghiar (Csongrád-Csanád, 889 EUR), și au crescut cu 22,3% în perioada 2016-2018. Efectul de atracție al Timișoarei, care este, de asemenea, dotată cu cel mai mare aeroport internațional și patru universități publice, este important și observabil de ambele părți ale frontierei. În practică, ar trebui să se urmărească o dezvoltare teritorială mai echilibrată, iar acest lucru poate fi realizat prin complementaritate și cooperare.

1.2.1.4 Concluzii privind dezvoltarea sectorului turistic și a obiectivelor culturale

Dezvoltarea sectorului turistic

Creșterea sectorului turistic în AP a fost documentată prin creșterea în timp a capacităților de cazare în județele componente (creștere de 13,45% în 10 ani). Cu toate acestea, există o disparitate națională între România și Ungaria, unde aceasta din urmă are un număr dublu de paturi în structurile de cazare turistică pe cap de locuitor (36/1.000 de locuitori, față de doar 18/1.000 de locuitori în România). În comparație cu acest nivel național, ambele părți ale AP sunt sub-performante, cu 26 de paturi / 1.000 de locuitori (AP maghiară) și, respectiv, 15 paturi / 1.000 de locuitori (AP română).

Dacă ne uităm la indicatorii fluxurilor turistice, gradul de ocupare este în general scăzut și foarte scăzut, cu o medie de 35-38% în județele cu cele mai bune performanțe (Hajdú-Bihar, Bihor) și în Satu Mare (care are un număr foarte mic de structuri pentru început) și care coboară până la 18% în Csongrád-Csanád și 19,08% în Szabolcs-Szatmár-Bereg. Din 2010, înnoptările turistice au crescut în toată zonă, cu excepția județului Satu Mare (-19% între 2010-2018), cu o creștere semnificativă de 35% în Csongrád-Csanád și creșteri remarcabile în Békés (83%), Timiș (77%) și Bihor (72%). Cu

toate acestea, înnoptările au scăzut, în medie de la 2,78 nopți pe sejur la 2,41 (2010-2018). Disparitățile în ceea ce privește înnoptările au fost mai mari în România, cu o creștere reală în Timiș (+4%) și o scădere de 44% în Bihor, care în 2009 primea turiști pentru o medie de 5 zile, mult mai mult decât restul județelor. Deși șederile mai scurte pot indica o atractivitate scăzută a siturilor turistice ca destinație pentru vacanțe pe termen mediu și lung, șederile mai scurte pot sugera, de asemenea, o schimbare în comportamentul turiștilor, cu o mobilitate mai mare și o dorință mai mare de a experimenta turismul de itinerar în zonă: acest lucru poate fi transformat într-un avantaj și un punct forte regional, care, cu toate acestea, poate fi realizat numai prin cooperarea între actorii implicați în gestionarea siturilor turistice (adică prin crearea de rute și itinerarii tematice/de nișă).

Capital cultural

În ceea ce privește capitalul cultural, punctele forte ale AP și centrele culturale sunt promovate la nivel european, însă acestea se situează în ultimele 25 de procente în ceea ce privește infrastructura și serviciile culturale și creative. Conexiunile culturale locale și internaționale scăzute ar putea fi sprijinite prin programul de cooperare transfrontalieră. În mod similar, există elemente de potențial comune sub forma unui patrimoniu cultural comun (cum ar fi patrimoniul arhitectural art nouveau, precum și patrimoniul religios și rural) care poate reprezenta un punct de colaborare și o oportunitate de a promova punctele forte comune ale zonei. Elementele patrimoniului cultural imaterial și valorile culturale contemporane au potențialul de a contribui activ la dezvoltarea unui instrument de conservare pe termen lung a patrimoniului cultural comun al întregii zone vizate, inclusiv în cadrul unei abordări comune de gestionare a destinațiilor turistice. Înființarea și cooperarea clusterelor transfrontaliere, a centrelor culturale și a acțiunilor interumane care promovează schimburile culturale și a infrastructurilor respective are potențialul de a fi dezvoltat prin cooperare comună în domeniul culturii și turismului, ca mijloc de dezvoltare socio-economică a zonei transfrontaliere, ținând cont și de necesitatea de a implica activ așezările rurale pentru a asigura o dezvoltare echilibrată și coeziunea regiunii.

Potențialul de creștere a turismului în AP este astfel considerat ridicat și poate produce efecte de pârghie în AP, cu condiția adoptării unei abordări unitare, prin dezvoltarea unor "mărci turistice transfrontaliere" care vor declanșa sinergii în județele mai puțin vizitate. O agendă comună ar putea fi luată în considerare pentru gestionarea destinațiilor, precum și pentru orientarea prietenoasă a turiștilor către principalele situri turistice și rute transfrontaliere. În acest sens, cooperarea în domeniul turismului natural, cultural (inclusiv religios) sau balnear este deosebit de valoroasă, ținând cont de resursele comune existente și de interesul comun pentru cooperare.

1.2.1.5 Concluzii privind protecția mediului și capitalul

Cadrul general

Protecția mediului și a ecosistemelor, adaptarea la schimbările climatice, tranziția energetică și economia cu emisii reduse de dioxid de carbon reprezintă aspecte vitale aflate în centrul politicii europene pentru orizontul de timp 2030. Atât România, cât și Ungaria s-au angajat să atingă obiective ambițioase prin intermediul planurilor lor naționale privind energia și clima pentru 2030, pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, pentru a atinge cote de energie regenerabilă de 30,7 % (România) și de cel puțin 21 % (Ungaria) și pentru a contribui la obiectivul european general de a atinge o îmbunătățire de cel puțin 32,5 % a eficienței energetice până în 2030. În acest sens, contextualizarea europeană, macroregională și națională este relevantă pentru orice acțiune ulterioară în cadrul OP 2 în zona de cooperare transfrontalieră și sprijină puternic acțiunile de mediu.

Peisajul ariei Programului și schimbările climatice

Aria Programului se caracterizează printr-o geomorfologie de câmpie, favorabilă dezvoltării așezărilor și agriculturii, cu o diversitate de relief mai mare în județele României, datorită existenței Carpaților Occidentali și a Carpaților Banatului, precum și a Munților Apuseni ca unități macroregionale care acoperă parțial aria Programului. Diversitatea peisagistică este în general moderată, dar coerentă de-a lungul graniței, ceea ce nu reprezintă un impediment natural pentru integrarea peisajului și a siturilor protejate. O consecință a terenului vast și a urbanizării este gradul ridicat de fragmentare a peisajului, care, deși mai redus decât în părțile vestice ale Europei, este încă o preocupare, în special în județele maghiare, Szabolcs-Szatmár-Bereg înregistrând peste jumătate din suprafața județului ca fiind mediu și foarte fragmentată. În aria Programului există o rețea hidrografică bogată, care traversează aproape în întregime granița dintre România și Ungaria, producând zone riverane contigue, generând un potențial ridicat de valorificare comună. Din cauza topografiei și a densității râurilor, zona este, de asemenea, una dintre cele mai predispușe regiuni din Europa la inundații: se înregistrează o recurență ridicată a inundațiilor în Hajdú-Bihar, Timiș, Arad, Bihor, în timp ce recurența foarte ridicată a inundațiilor reprezintă un risc semnificativ pentru cele două județe cele mai nordice, Szabolcs-Szatmár-Bereg și Satu Mare. Bihorul și Satu Mare au fost, din punct de vedere istoric, cele mai afectate de inundațiile de clasa 1. Susceptibilitatea la alunecări de teren este relativ scăzută, pe întreg teritoriul ariei Programului (cu excepția Bihorului, în Munții Apuseni), cu unele zone predispușe la alunecări de teren concentrate de-a lungul râurilor. Gestionarea transfrontalieră a dezastrelor și a riscurilor în zonă este incipientă: deși există unele inițiatives în curs de desfășurare în acest domeniu, există încă un spațiu semnificativ pentru îmbunătățirea coordonării, a prevenirii riscurilor și a capacității de reacție comune, ceea ce justifică necesitatea unor investiții comune și a unor viitoare acțiuni de cooperare. În ceea ce privește calitatea factorilor de mediu, corpurile de apă din aria Programului din România sunt evaluate ca fiind bune și trecând la "mediu" spre graniță. Un număr semnificativ de secțiuni de râu din partea ungară are o stare de calitate considerată "slabă" sau "rea" (de exemplu, Létai-ér, Kösely, Körös) de către EEA, în conformitate cu parametrii Directivei-cadru privind apa, în special în jurul orașului Szeged. Astfel, poluarea apei reprezintă o vulnerabilitate în zonă, care ar putea fi abordată prin acțiuni comune în cadrul strategiilor de prevenire a riscurilor care nu țin de schimbările climatice.

Energie regenerabilă

Potențialele comune sunt susținute de oportunitatea foarte concretă de a utiliza deșeurile biodegradabile pentru energie din biomasă, facilitând tranziția energetică. Potențial ridicat și foarte ridicat de încălzire urbană geotermală (foarte ridicat - 171-1932 ktoe - în Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Timiș și Bihor), resursele geotermale fiind o dotare particulară a ariei Programului. În timp ce energia eoliană, hidroenergia mare și, într-o anumită măsură, energia din biomasă sunt reduse, există încă un potențial ridicat de energie fotovoltaică, aproximativ două treimi din teritoriu fiind potrivite pentru instalarea producției fotovoltaice (Csongrád-Csanád, Békés, Timiș, parțial Arad, Bihor și Hajdú-Bihar - 3,30-3,51 kWh/kWp/zi).

Resurse naturale

Dotarea naturală a ariei este bogată și diversă, de la peisaje specifice zonelor inundabile până la patrimoniul balnear, rezervații naturale, zone carstice bogate în peșteri, zone umede RAMSAR și inclusiv un sit al patrimoniului mondial UNESCO, Parcul Național Hortobágy (Ungaria). Zonele naturale sunt foarte bine reprezentate pe întreg teritoriul ariei Programului, cu situri Natura 2000 care acoperă între 14,63% (Timiș) și 47,29% (Hajdú-Bihar) din suprafața județelor. Cu toate acestea, ele

nu sunt întotdeauna contigue de ambele părți ale frontierei, ceea ce indică necesitatea de a îmbunătăți cooperarea în gestionarea siturilor Natura 2000, precum și de a realiza investiții comune și o acțiune coordonată pentru dezvoltarea infrastructurii verzi de-a lungul frontierei verzi (inclusiv zone tampon și alei verzi). Chiar dacă regiunea are un patrimoniu natural variat, dar consistent, nu există un branding comun sau o înțelegere comună a potențialului natural al regiunii și a diverselor sale oportunități, ceea ce poate contribui la scăderea performanței turistice a ariei Programului, cu reducerea numărului de nopți petrecute în unități de cazare turistice. Recenta pandemie Covid-19 poate accentua acest declin; cu toate acestea, poate reprezenta, de asemenea, un argument în favoarea turismului orientat spre natură și a dezvoltării rurale, ca o contraofertă la turismul de tip city break concentrat în marile centre urbane.

1.2.1.6 Concluzii privind guvernanta și cooperarea

Guvernanta locală și centrul procesului decizional

Există puncte comune în modul în care este organizată structura administrativă pe mai multe niveluri a celor două state, unde nivelurile NUTS 3 și LAU 2 sunt cele mai relevante în ceea ce privește competențele. Există modele similare în implementarea coordonării verticale a guvernantei, cu utilizarea asociațiilor și federațiilor autorităților publice, care sunt implicate într-o mare măsură în promovarea dezvoltării locale. Cu toate acestea, există, în general, un nivel ridicat de fragmentare teritorială la nivelul unităților administrative (deși zona de frontieră din Ungaria este mai puțin fragmentată decât media națională) și, deși țările au o structură administrativă similară, unitățile NUTS 3 din Ungaria au, de asemenea, funcții delegate în domeniul strategiilor de dezvoltare regională, în timp ce în România acestea sunt coordonate de Agențiile de Dezvoltare Regională (care, însă, nu sunt administrații publice ci ONG-uri de interes public). În plus, multe administrații locale din zonele rurale (cum ar fi unele părți ale județelor Arad, Bihor, Hajdú-Bihar) se pot confrunta cu o capacitate administrativă și/sau resurse reduse pentru punerea în aplicare a cooperării, în timp ce centrele urbane mai mari au, de obicei, mai multă experiență și sunt dotate cu o capacitate administrativă adecvată pentru a gestiona proiecte de investiții complexe cu bugete mai mari, în ambele țări. Performanța indicelui de calitate a guvernării pe scara comparativă inferioară cu restul Europei, pentru toate regiunile NUTS 2 implicate (locurile 155-193/202, 2017) indică faptul că aria Programului este o regiune rămasă în urmă, în special în ceea ce privește calitatea serviciilor guvernamentale, existând disparități între regiunile maghiare și cele românești. Toate aceste disparități de capacitate administrativă în cadrul ariei Programului ar putea afecta capacitatea potențialilor beneficiari de a accesa fondurile de cooperare și de a moderniza serviciile publice în beneficiul comunităților transfrontaliere. În acest context, economiile de scară pentru planificarea și furnizarea de servicii, schimburile între parteneri egali, analiza comună a barierelor din calea cooperării, activitățile de consolidare a capacităților pot fi urmărite prin cooperarea în cadrul Programului, pentru o mai bună acoperire teritorială și o calitate sporită și inovativă a guvernantei transfrontaliere.

Cooperarea formală și informală

Zona este caracterizată de o lungă istorie de cooperare informală sau de dorința exprimată de cooperare, prin inițiative de înfrățire, constituirea de euroregiuni și înființarea de GECT-uri. Înfrățirea este un model tipic aplicat de-a lungul graniței, incluzând cooperarea nestandardizată și neinstituționalizată a autorităților regionale învecinate (de exemplu, Szabolcs-Szatmár-Bereg și Satu Mare), a marilor centre urbane (de exemplu, Oradea și Debrecen), precum și a așezărilor mai mici. Conform site-urilor oficiale ale municipalităților locale, în total există 144 de înfrățiri în zona de

programare. Agenda acestor înfrățiri este caracterizată în principal de activități culturale și sportive, de schimburi. Pe de altă parte, asociațiile intercomunitare și asociațiile voluntare ale administrațiilor publice depind în principal de finanțarea de jos în sus și, din același motiv, sectorul OSC este relativ slab. În mod similar, deși GECT-urile reprezintă o realitate de cooperare în creștere în Aria Programului, capacitățile lor financiare și de resurse umane sunt diferențiate și depind, de asemenea, de o finanțare de sus în jos. În termeni generali, analiza a arătat că interacțiunea comunității (schimburi, conexiuni) în cadrul ariei Programului nu este pe deplin înțeleasă, ceea ce sugerează că este necesar să se investească mai mult în acțiuni interpersonale care pot permite mobilizarea comunităților locale, sporind capacitățile acestora de a exprima nevoi comune și de a propune soluții comune la problemele comune ale comunității, în cadrul unei abordări cu adevărat de-jos-în-sus.

1.2.2 Lecții învățate din programul Interreg V-A România-Ungaria

Principalele lecții învățate din actualul program Interreg V-A România-Ungaria (2014-2020), sugerate de Raportul de evaluare a implementării Programului (2020), sunt amintite mai jos:

- Numărul mare de priorități acoperite de program și potrivirea limitată a priorităților din cele opt județe a dus la o concentrare mai puțin focalizată a fondurilor. Pentru următoarea perioadă de programare, o **concentrare mai precisă a fondurilor ar sprijini și ar îmbunătăți potențialul de a produce efecte vizibile și perceptibile în zona programului.**
- În ceea ce privește eficacitatea programului, evaluarea propune o **lansare mai rapidă a apelurilor de cereri de finanțare, precum și sisteme mai simplificate de evaluare, contractare și monitorizare a proiectelor**, care ar îmbunătăți eficacitatea programului.
- **Sustenabilitatea cooperării transfrontaliere** depinde în primul rând de capacitatea și experiența beneficiarilor, dar și de un sistem de monitorizare adecvat, care ar trebui să descrie în timp util posibilele evoluții ale programului și factorii externi și să ia măsurile adecvate în timp util.

Pe baza concluziilor Raportului de evaluare a implementării programului, a evaluării impactului teritorial așteptat care derivă din implementarea actualului Program Interreg V-A România-Ungaria, o lecție importantă învățată în ceea ce privește logica de intervenție a programului este legată de necesitatea de a consolida legăturile dintre nevoile observate, intervențiile preconizate și indicatorii programului, pentru a putea evalua mai bine rezultatele programului și ale proiectelor, impactul teritorial și social. Analiza grilelor de evaluare a avut drept scop analizarea principalelor **deficiențe ale proiectelor** observate în timpul etapelor de selecție a notelor conceptuale și a cererilor complete de finanțare pentru proiectele strategice, care ar fi putut afecta în continuare buna implementare a proiectelor și ar putea avea, de asemenea, **un efect negativ asupra rezultatelor preconizate** în viitor. Analiza a permis următoarele concluzii:

- **Relevanța** generală a intervențiilor și a parteneriatelor din cadrul proiectelor strategice a fost ridicată, cu legături puternice cu proiectele anterioare și cu rețelele existente;
- Cu toate acestea, solicitanții au întâmpinat probleme în definirea **indicatorilor de bază privind nevoile existente**, în definirea metodologiilor de cuantificare și de selectare a grupurilor țintă și,

în consecință, au avut dificultăți în cuantificarea impactului preconizat asupra teritoriilor și a oamenilor, ceea ce este probabil cauzat de **lacunele** importante **de date** și de capacitatea limitată de a pregăti analiza de impact ex ante a intervențiilor (ceea ce sugerează, de fapt, o calitate scăzută a studiilor de fezabilitate). Acest aspect a redus posibilitatea de a evalua impactul teritorial preconizat al proiectelor strategice implementate în cadrul Programului Interreg VA România-Ungaria 2014-2020;

În plus, din perspectiva unei analize sectoriale, principalele concluzii ale revizuirii performanțelor priorităților de investiții și a realocărilor de fonduri în perioada de programare 2014-2020 pot fi rezumate după cum urmează:

i. Intervenții în domeniul sănătății și al infrastructurii sociale care concentrează mai mult de jumătate din fondurile disponibile pentru apeluri restrânse și aproape o treime din cele disponibile pentru contractare în cadrul apelurilor deschise (42% pe ponderea totală pentru ambele tipuri de apeluri de propuneri).

ii. Intervențiile în domeniul transportului durabil s-au dovedit a fi mai puțin atractive decât cele planificate inițial, în special pentru proiectele de importanță strategică, unde toate fondurile alocate inițial pentru Pi (Prioritatea de investiții) 7c au fost realocate către alte măsuri, în timp ce alocațiile pentru Pi 7b au fost diminuate (ca urmare, ponderea Pi7 în totalul fondurilor disponibile pentru contractare a scăzut la 9% de la 16% inițial).

iii. Intervențiile în domeniul creșterii favorabile ocupării forței de muncă, în special în cadrul apelurilor de propuneri deschise, unde inițial li se acordase o cotă ridicată din fondurile alocate, s-au dovedit a fi mai puțin atractive decât se planificase (astfel, ponderea Pi 8b în totalul fondurilor disponibile pentru contractare pentru toate tipurile de apeluri de propuneri a scăzut la 17%, de la 29% inițial).

iv. Pe de altă parte, măsurile care vizează valorificarea resurselor naturale și culturale s-au dovedit a fi foarte atractive pentru părțile interesate și, prin urmare, li s-a alocat în final 22% din alocarea FEDR disponibilă pentru contractare (în ansamblu, atât apelurile de propuneri restrânse, cât și cele deschise), în timp ce alocațiile pentru gestionarea apei au fost reduse la 2%.

v. Intervențiile în domeniul prevenirii riscurilor (finanțate numai în cadrul apelurilor deschise de propuneri) s-au dovedit, de asemenea, mai atractive decât se prevăzuse inițial și, în cele din urmă, au beneficiat de o creștere a fondurilor (de la 9 la 13% din totalul fondurilor disponibile pentru apelurile deschise de propuneri, reprezentând 6% din totalul fondurilor FEDR disponibile pentru program).

vi. În cele din urmă, intervențiile interumane finanțate în cadrul Pi 11, numai prin intermediul apelurilor deschise, au absorbit aproximativ 4% din FEDR disponibil pentru apeluri deschise, reprezentând 2% din total, așa cum s-a planificat inițial.

Trebuie subliniat faptul că, deși considerațiile de mai sus oferă o perspectivă asupra atractivității potențiale a diferitelor tipuri și domenii de intervenție în ceea ce privește răspunsul părților interesate la apelurile de propuneri, totuși, o lecție importantă învățată din actuala perioadă de programare, pe baza consultării părților interesate, în cadrul exercițiilor de evaluare a programului și de programare, este aceea că **schimbarea nevoilor și a contextului, dar și regulile specifice de finanțare, calendarul și condițiile de accesare a fondurilor sunt, de asemenea, factori importanți** care pot afecta punerea în aplicare a programului și ratele de absorbție. În acest sens, experiența programului

actual va fi coroborată cu siguranță cu nevoile identificate pentru viitor și cu dificultățile întâmpinate în accesarea fondurilor, așa cum au fost percepute de părțile interesate. Pe de o parte, se va avea în vedere o anumită flexibilitate pentru realocarea fondurilor între priorități în următoarea perioadă de programare, așa cum a confirmat deja și CE în cadrul CPR (Regulamentul Comun) propus. Pe de altă parte, trebuie menționat faptul că reducerea birocrăției, o comunicare clară privind regulile de finanțare (inclusiv detalii privind tipurile de intervenție și indicatorii aferenți), implicarea nivelului de guvernare corespunzător, crearea de rețele și dezvoltarea de parteneriate pentru generarea de proiecte și sprijinul oferit pentru îmbunătățirea procedurilor de comunicare și coordonare între parteneri, precum și pentru organizarea procedurilor de achiziții publice (în special pentru proiectele de importanță strategică) pot crește atractivitatea diferitelor intervenții pentru potențialii beneficiari, facilitând astfel atingerea nivelurilor estimate de absorbție a fondurilor.

Din perspectiva impactului transfrontalier și a caracterului operațiunilor transfrontaliere, studiile de caz (Raportul Studiului de Evaluare a Programului) dezvăluie un mare potențial transfrontalier în ceea ce privește măsurile soft care vizează promovarea schimburilor între egali, diseminarea informațiilor în limbile naționale pentru implicarea și sensibilizarea populației, formarea comună și recunoașterea comună a rezultatelor, planificarea strategică comună și implicarea nivelului adecvat de guvernare pentru a aborda nevoile comune care necesită o acțiune comună și coordonată. În plus, impactul transfrontalier al intervențiilor comune este, de obicei, preconizat ca un efect indirect asupra populației transfrontaliere și a ținutelor finale (de exemplu, pacienți, grupuri vulnerabile, comunități locale în general) ori de câte ori este cazul, în funcție de tipul de intervenție.

Lecciónile învățate de mai sus sugerează că, în perioada de programare 2021-2027:

- **Logica de intervenție a programului** asigură o legătură mai strânsă între nevoile identificate, schimbările preconizate și cadrul de monitorizare și de performanță aferent. În acest sens, concentrarea resurselor asupra provocărilor cheie și a potențialelor comune permite, la rândul său, consolidarea "ex ante" a logicii de intervenție, deoarece asigură că numai intervențiile cu cel mai mare impact posibil și cu caracter transfrontalier sunt efectiv avute în vedere pentru finanțare;
- Unde există **lipsă de date** sau bariere identificabile, acestea trebuie rezolvate înainte de a planifica orice investiție, pentru a se asigura că intervențiile propuse sunt atât relevante pentru nevoi, cât și capabile să producă rezultatele așteptate în ceea ce privește aceste nevoi, mai bine cuantificate. Corelarea măsurilor soft cu măsurile de investiții (atunci când este cazul) este, prin urmare, un instrument-cheie pentru a asigura succesul proiectelor și al programului;
- Consolidarea **capacităților potențialilor beneficiari** de a gândi strategic la nivel transfrontalier și de a menține relațiile de parteneriat pentru un obiectiv comun este, de asemenea, o problemă cheie care trebuie rezolvată direct prin intermediul programului, prin promovarea unei game mai largi de măsuri soft în sprijinul dezvoltării capacităților, promovării schimburilor și consolidării relațiilor instituționale, în vederea unei sustenabilități mai mari a intervențiilor transfrontaliere;
- Concentrarea în alocarea resurselor și identificarea priorităților urmărește modelul de **atractivitate a fondurilor** pentru potențialii beneficiari, coroborat cu **nevoile identificate**. În acest sens, experiența din actuala perioadă de programare a sugerat că interesul deosebit al părților interesate și relevanța transfrontalieră ridicată, cu efecte în cascadă, directe și indirecte asupra teritoriilor și comunităților, sunt atribuite următoarelor domenii: **cooperarea în domeniul**

sănătății și al infrastructurii sociale; cooperarea în domeniul prevenirii și managementului riscurilor; cooperarea în domeniul valorificării resurselor naturale și culturale, în strânsă legătură cu turismul; consolidarea capacităților de planificare strategică transfrontalieră și schimburile interumane ca bază pentru o cooperare mai structurată și mai strategică.

1.2.3 Lecțiile învățate din SUERD

Lecțiile învățate cu privire la contribuția SUERD la creșterea cooperării (de la o contribuție mai mare la una mai mică) în macroregiune arată că:

- I. Procesul SMR (strategie macro regionala) reunește actori din mai multe țări
- II. Continuarea cooperării anterioare și valorificarea rețelelor transnaționale existente
- III. Procesul SMR reunește actori (noi) din mai multe sectoare (cooperare intersectorială)
- IV. Procesul SMR reunește actori la diferite niveluri (național/regional) și tipuri (public/privat)
- V. Cooperarea conferă legitimitate activității și sporește recunoașterea problemelor/nevoilor/provocărilor
- VI. Procesul SMR facilitează sinergiile dintre politici; ajută la o mai bună înțelegere a imaginii de ansamblu la nivel de politici
- VII. Procesul SMR facilitează accesul la finanțare (cooperarea duce la o creștere a finanțării).

Astfel, lecțiile învățate sugerează că, în timp ce SMR aduce valoare adăugată cooperării, prin valorificarea cooperării existente și promovarea de noi parteneriate, există încă loc pentru îmbunătățirea capacității SMR de a spori legitimitatea politică a colaborării, de a crea sinergii între politici și de a mobiliza fonduri.

În ceea ce privește rezultatele SUERD, lecțiile învățate arată că SMR contribuie (de la o contribuție mai mare la una mai mică) la:

- I. Dezvoltarea de noi instrumente (exelență tehnică) în acest domeniu
- II. Creșterea gradului de implementare a politicilor UE în macroregiune
- III. Creșterea capacității tehnice a actorilor
- IV. Dezvoltarea de servicii/produse/formare noi sau îmbunătățite
- V. Dezvoltarea de noi concepte de finanțare (de exemplu, private, instituții financiare internaționale)
- VI. Elaborarea de standarde comune în acest domeniu
- VII. Modificări și îmbunătățiri în politica națională.

În ceea ce privește rezultatele, lecțiile învățate sugerează astfel că proiectele SUERD au fost eficiente¹ în ceea ce privește dezvoltarea de instrumente, contribuția la creșterea capacităților tehnice, contribuția la politicile UE și dezvoltarea de servicii/produse/formare noi sau îmbunătățite. Cu toate acestea, este posibil să se îmbunătățească rezultatele în ceea ce privește dezvoltarea de noi concepte de finanțare (de exemplu, care să includă complementaritatea fondurilor și a instrumentelor de finanțare), standarde comune și să se aducă schimbări eficiente în politicile naționale.

Cel de-al doilea raport privind punerea în aplicare a SUERD (2019) a arătat, de asemenea, că mai multe inițiative și proiecte dezvoltate în cadrul SUERD au un **impact semnificativ asupra politicilor** - sau derivă din și pun în aplicare politici sectoriale, inclusiv politici cruciale ale UE, cum ar fi în domeniile transporturilor, energiei și mediului. Raportul subliniază faptul că legătura dintre proiecte și politici este extrem de importantă, deoarece politicile trebuie să fie alimentate de rezultatele concrete ale proiectelor și, la rândul lor, acestea creează condițiile pentru proiecte și inițiative comune de succes. În special, activitățile legate de SUERD au contribuit la modelarea activităților naționale

¹ Deși într-o măsură mai mică comparativ cu contribuția la cooperarea mai mare.

prin adoptarea unei **abordări transnaționale** (ca exemple, raportul menționează cazul programelor naționale de combatere a dezastrelor naturale din mai multe țări). În acest sens, Parlamentul European a recunoscut, de asemenea, **relevanța politică a inițiativelor în curs de desfășurare și importanța fondurilor alocate pentru proiecte pilot și acțiuni inovatoare**. În cele din urmă, s-a constatat că SUERD contribuie la o guvernare eficientă pe mai multe niveluri. Cu toate acestea, guvernarea pe baza strategiilor macroregionale (SMR) trebuie îmbunătățită în continuare prin intermediul unei mai mari responsabilități și al unui rol activ al coordonatorilor naționali (ministere de resort) și printr-o integrare mai eficientă a SMR în programele de cooperare generală și transfrontalieră, începând cu faza de programare și pe parcursul fazei de punere în aplicare. În acest sens, Raportul CE (2019) solicită o coordonare mai strânsă a diferitelor surse de finanțare și a autorităților de management, sugerând, printre altele, că *“măsurile și proiectele specifice, programele ar putea dezvolta și aplica criterii specifice de selecție a proiectelor pentru a încuraja crearea de proiecte care să sprijine prioritățile unei SMR (de exemplu, alocarea de fonduri bugetare, apeluri specifice pentru proiecte macroregionale, alocarea de puncte suplimentare pentru proiectele care contribuie la obiectivele și acțiunile macroregionale etc.)”*.

Programul Interreg VI-A România - Ungaria va consolida astfel realizarea SUERD prin integrarea acțiunilor prioritare planificate în strategia macroregiunii în logica de intervenție a programului (măsurile detaliate care urmează să fie finanțate) și în criteriile de selecție a proiectelor, abordând în același timp toate principalele deficiențe observate în realizarea macro-strategiei prin: promovarea unei mai mari relevanțe politice și a complementarității fondurilor; promovarea, pe de o parte, a unei mai mari implicări a guvernării naționale și a nivelului decizional, inclusiv din perspectiva evaluării și soluționării barierelor în calea cooperării; promovarea, pe de altă parte, a unei mai mari mobilizări a comunităților transfrontaliere, pentru a consolida legitimitatea acțiunilor comune de jos în sus, pe baza evidențelor.

1.2.4 Relevanță

CE recomandă ambelor state membre transfrontaliere, în calitate de state individuale, cât și ca zonă transfrontalieră, să sprijine:

- Concentrarea resurselor asupra **tranziției digitale și ecologice** (adică inclusiv promovarea TIC, a serviciilor de e-guvernare, precum și dezvoltarea de strategii comune pentru valorificarea sustenabilă a resurselor naturale, evaluarea vulnerabilităților și creșterea capacității comune de răspuns în caz de urgență);
- **Reziliența sectorului sănătății** (inclusiv cartografierea nevoilor și elaborarea unei strategii comune, precum și consolidarea capacității de reacție în caz de urgență în domeniul sănătății, reducerea disparităților teritoriale în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate și promovarea mobilității pacienților și a schimbului de informații);
- **Redresarea economiei și a pieței forței de muncă** în urma crizei Covid-19 (inclusiv prin cartografierea schimburilor de pe piața muncii, consolidarea măsurilor active în domeniul muncii și asigurarea unei mai mari relevanțe a educației și formării profesionale în raport cu competențele necesare pe piața muncii transfrontaliere, promovarea clusterelor cu valoare adăugată ridicată și a lanțurilor valorice transfrontaliere, precum și sprijinirea redresării turismului și a culturii ca motoare pentru dezvoltarea socio-economică a ariei Programului, greu afectate de criza Covid-19);

- Îmbunătățirea **governanței și a proceselor decizionale** (inclusiv evaluarea barierelor legislative în calea cooperării, reducerea barierelor lingvistice, îmbunătățirea schimbului de date și informații, îmbunătățirea coordonării cu programele principale și implicarea părților interesate și implicarea părților interesate și a partenerilor sociali).

Recomandările legate de guvernanta și de procesele decizionale sunt, de asemenea, strâns legate și în concordanță cu viitoarea **Agendă teritorială 2030 a UE**, care solicită consolidarea bazei de date pentru politici teritoriale informate (de exemplu, o mai bună înțelegere a fluxurilor funcționale și experimentarea exercițiilor EIT), consolidarea capacităților instituționale, crearea de oportunități pentru învățarea de la egal la egal, schimbul de cunoștințe / bune practici, coordonarea orizontală și verticală a politicilor.

Următoarele elemente confirmă, de asemenea, relevanța obiectivelor de politică selectate în raport cu politicile naționale și cu cadrul strategic, care definesc prioritățile naționale de dezvoltare:

- Ambele țări au o viziune asupra **strategiei lor de dezvoltare teritorială și spațială**, care pune un accent deosebit pe necesitatea de a reduce disparitățile regionale și de a asigura utilizarea sustenabilă a resurselor naturale și a terenurilor;
- Ambele țări negociază în prezent acordul de parteneriat cu UE pentru următoarea perioadă de programare. Proiectele disponibile arată că, în conformitate cu obiectivele de dezvoltare ale UE pentru 2030, se pune un mare accent pe **economia și societățile digitale și ecologice**. În acest sens, ambele țări au avansat **planuri integrate pentru energie și schimbări climatice**, punând accentul pe extinderea utilizării energiilor regenerabile și pe îmbunătățirea capacității serviciilor de urgență de a face față schimbărilor climatice și condițiilor imprevizibile și extreme;
- Prioritățile din **sectorul sanitar** (de la servicii de asistență medicală primară și infrastructură, până la cercetare și servicii de telemedicină) apar în cadrul proiectului de Program Operațional Sănătate în România, respectiv în cadrul Strategiei Naționale a Ungariei pentru Sectorul Sanitar 2021-2027;
- În egală măsură, ambele țări au o **viziune pe termen lung asupra dezvoltării turismului**, cu o abordare de gestionare a destinațiilor turistice, cu o utilizare extinsă a instrumentelor digitale și de marketing, precum și cu o capacitate tot mai mare de colectare și gestionare a datelor și statisticilor legate de turism.

La următorul **nivel de guvernanta (NUTS3), nivelul administrativ județean**, strategiile și planurile, care oferă cadrul pentru punerea în aplicare a politicilor sectoriale județene, se referă, în general, la actuala perioadă de programare 2014-2020. Cu toate acestea, ele sunt încă relevante pentru a evidenția importanța atribuită cooperării teritoriale transfrontaliere, viziunea pe termen mediu și lung asupra rolului teritorial al județului, relevanța pentru viitoarele Obiective de Politică (OP) și oportunitatea de a se baza pe experiența trecută în accesarea Programului Interreg V-A România-Ungaria 2014-2020, pentru a asigura continuitatea atât a investițiilor, cât și a parteneriatelor de proiect. Majoritatea județelor din aria Programului au identificat **obiective și priorități strategice de dezvoltare transfrontalieră**, reflectând astfel vocația puternică a teritoriilor către **cooperarea interregională într-o gamă largă de sectoare, de la dezvoltarea economică, la economia verde, cultură, turism, bunăstare și sănătate**. Acest lucru este confirmat și de analiza unor strategii ale orașelor, în care se

pune un accent deosebit pe cooperarea transfrontalieră în domeniul cultural și pe rolul tot mai important al orașelor ca motoare de dezvoltare economică dincolo de granițele lor administrative. Ca urmare a adoptării Agendei 2030 și a obiectivelor UE privind schimbările climatice și energia pentru 2030, mai multe județe au elaborat **planuri privind energia și schimbările climatice** sau intenționează să elaboreze unul. În plus, marea majoritate a județelor pun un accent deosebit pe cooperarea culturală și pe potențialul turistic al resurselor locale, inclusiv într-o perspectivă mai largă de cooperare teritorială cu județele și orașele vecine de cealaltă parte a graniței.

Programul se va baza pe relațiile de cooperare existente, pentru a le consolida și pentru a facilita în continuare instituționalizarea acestora și continuitatea proiectelor comune pe termen lung pe care multe administrații le promovează deja.

1.2.5 Complementarități și sinergii cu alte programe și instrumente de finanțare

La 10 noiembrie 2020, Parlamentul European și statele membre ale UE în cadrul Consiliului, cu sprijinul Comisiei Europene, au ajuns la un acord cu privire la cel mai mare pachet de măsuri finanțat vreodată prin bugetul UE, în valoare de 1.800 de miliarde de euro. În urma crizei Coronavirusului și a consecințelor acesteia, pachetul va contribui la reconstrucția unei Europe mai **ecologice, mai digitale și mai rezistente**.

CFM 2021-2027 (în valoare de aproximativ 1 074 de miliarde EUR) va fi combinat cu un instrument temporar de redresare, denumit Next Generation EU (resurse suplimentare de 750 de miliarde EUR), alocat în principal secțiunii de Coeziune, Reziliență și Valori. Programele-cheie, printre care **Erasmus+, EU4Health și Orizont Europa**, vor fi consolidate, în conformitate cu prioritățile UE, legate de o Europă mai rezistentă, de inovare, de cercetare, de economia digitală și de economia ecologică.

Atât România, cât și Ungaria negociază în prezent **Acordul de parteneriat cu UE** pentru următoarea perioadă de programare. În conformitate cu versiunile disponibile, lista programelor operaționale care vor fi propuse de fiecare parte a zonei de program este detaliată în tabelul de mai jos:

România	Ungaria
<ul style="list-style-type: none"> • Programul operațional pentru creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare; • Programul operațional pentru sănătate; • Programul operațional pentru educație și ocuparea forței de muncă; • Programul operațional pentru incluziune socială și demnitate; • Programul operațional pentru dezvoltare durabilă; • Programul operațional pentru transporturi; • 8 programe operaționale regionale; • Programul operațional pentru acvacultură și pescuit; • Programul operațional pentru o tranziție echitabilă; • Programul operațional de asistență tehnică. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programul operațional pentru dezvoltarea afacerilor și inovare (GINOP Plus); • Programul operațional Infrastructură verde și protecția climei (KEHOP Plus); • Programul operațional de mobilitate Plus (IKOP Plus); • Programul Operațional pentru Dezvoltare Umană (EFOP Plus); • Programul Operațional de Reînnoire Digitală Plus (DIMOP Plus) și • Programul operațional maghiar de dezvoltare a acvaculturii Plus (MAHOP Plus)

România	Ungaria
	<ul style="list-style-type: none"> Programul Regional Operațional de Dezvoltare Plus (TOP Plus) Programul Operațional de Implementare Plus (VOP Plus).

În plus, tabelul de mai jos prezintă lista altor programe operaționale din cadrul obiectivului CTE de care România și Ungaria ar putea beneficia:

România	Ungaria
Programul Interreg VI-A România-Bulgaria	Interreg VI-A Austria-Ungaria
Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova	Interreg VI-A Slovenia-Ungaria
Programul Interreg NEXT Romania-Ucraina	Interreg VI-A Ungaria-Croația
Programul Interreg IPA-III-CBC România-Serbia	Interreg VI-A Slovacia-Ungaria
Programul Interreg NEXT Bazinul Mării Negre	Interreg IPA-III-CBC Ungaria-Serbia
Programe comune în cadrul Interreg	
Programul INTERREG EUROPE	
Programul Interreg Ungaria-Slovacia-România-Ucraina	
Programul URBACT	
Programul INTERACT	
Programul Transnațional Dunărea	
Programul de Cooperare ESPON	

Relevanța proiectelor de programe operaționale principale și a altor programe operaționale care se încadrează în obiectivul de cooperare teritorială rezidă în necesitatea ca intervențiile din cadrul Programului Interreg VI-A România - Ungaria să fie **complementare și sinergice**, stimulând astfel un **efect de pârgie reciprocă asupra investițiilor, evitând în același timp suprapunerile**. În acest sens, prioritățile propuse pentru Programul Interreg VI-A România - Ungaria vor consolida strategia adoptată de fiecare stat membru pentru a pune în aplicare prioritățile naționale și regionale, acordând o atenție specială nevoilor și oportunităților care pot fi mai bine abordate prin cooperare

transfrontalieră, adăugând valoare altor intervenții FEDR și FSE+ finanțate în cadrul programelor operaționale ale statelor membre și vor contribui la transpunerea în continuare a programelor de cooperare transnațională și, în special, a programelor legate de SUERD și ESPON în intervenții specifice adaptate la specificul zonei de frontieră România - Ungaria.

1.2.6 Strategia Programului

Viziunea pentru Programul Interreg VI-A România - Ungaria poate fi definită astfel: **O regiune transfrontalieră mai ecologică, rezistentă și mai coerentă între România și Ungaria, cu o înțelegere mai bună a oportunităților de cooperare, încredere sporită și bariere reduse privind cooperarea, spre țintele comune ale Agendei 2030 cu un cadru de cooperare mai sustenabil.**

Strategia Programului este formulată într-un obiectiv general și trei obiective specifice care corespund celor două OP-uri selectate și unui Obiectiv Specific Interreg (OSI), care stau la baza priorităților de investiții specifice. Principiile directe care duc la strategia propusă și Logica de Intervenție poate fi definită astfel:

- maximizarea **concentrării resurselor către intervențiile în care cooperarea transfrontalieră aduce valoare adăugată iar programul Interreg reprezintă principala opțiune de finanțare;**
- promovarea **celui mai mare impact transfrontalier posibil asupra disparităților și comunităților teritoriale**, concentrându-se pe obiectivele de politică cu impact mai mari și mai direct asupra nivelului de trai al populației (i.e. sănătate, protecția mediului și infrastructura ecologică), siguranță (i.e. strategiile de adaptare la schimbările climatice și de protecție de dezastrele naturale) și oportunități egale (i.e. accesul egal la serviciile medicale, soluții personalizate pentru pacienți, care implică populația tânără, rurală și comunitățile marginalizate în activități culturale și în valorizarea resurselor pentru dezvoltarea socioeconomică a zonei);
- **conectarea teritoriilor și comunităților pe baza activelor necorporale și teritoriale comune**, care poate crea oportunități socioeconomice comune pentru recuperarea economică (i.e. energii regenerabile și oportunitatea de a crea “energie regenerabilă / comunități ecologice”, precum și cultura și turismul, ca domenii de interes comun capabile să mobilizeze fonduri și parteneriate în cadrul unei viziuni comune de gestionare a destinației pentru aria programului);
- **promovarea intervențiilor între persoane ca fundament pentru o cooperare mai structurată**, cu o valoare demonstrativă pentru construirea comunităților sustenabile și inclusive și un mediu deschis de lucru care poate susține proiectarea soluțiilor personalizate pentru inițiativele de dezvoltare locală viitoare coordonate de comunitate și strategiile socioeconomice integrate la nivel transfrontalier, făcând ”laboratoare” de acțiuni interumane pentru animarea comunităților locale.
- **construirea bazei cunoștințelor, capacităților, sistemelor comune și procedurilor operaționale comune** ca o condiție prealabilă pentru sustenabilitatea proiectelor și rezultate efective (i.e. măsuri soft în toate OP-urile selectate și măsuri specifice în cadrul OSI1 pe alte teme neasociate cu OP-urile selectate). Folosind OSI 1 ca o resursă pentru sistematizarea lecțiilor învățate la finalul implementării programului, elaborând lecții privind cooperarea în diferite domenii, în ceea ce privește: dezvoltarea strategiilor comune, sistemele transfrontaliere efective și cadre pentru cooperare instituțională la nivelul tuturor OP-urilor selectate; rezolvarea

barierelor legale și administrative; crearea mai multor comunități locale și comerciale coerente prin schimburi între persoane și acțiuni comune ale partenerilor sociali.

Programul va sprijini direct obiectivele climatice, obiectivele de mediu și biodiversitatea prin domeniile de intervenție selectate, în principal din OP 2, dar și (într-o măsură mai mică) din OP4. În mod particular, metoda de calcul al coeficienților, conform Anexei 1, tabelul 1 din RDC ne permite să anticipăm că: 30% din alocarea bugetului programului va contribui la obiectivele climatice; 34% din alocarea bugetului programului va contribui la obiectivele de mediu și 10% va contribui la conservarea biodiversității.

Dintr-o perspectivă mai amplă a managementului programului, ca principii directoare pentru realizarea în timpul implementării Programului (inclusiv în selecția operațiunilor), Autoritatea de Management va asigura contribuția la realizarea Pilonului European al Drepturilor Sociale și promovarea principiilor orizontale. (art. 9 din RDC), inclusiv drepturile fundamentale, integrarea perspectivei de gen, nediscriminarea, implicarea tinerilor și dezvoltarea sustenabilă.

În acest scop, strategia programului se bazează pe o corelare directă a acțiunilor planificate cu ODD-urile Agendei 2030 (după cum este ilustrat în descrierea fiecărei acțiuni) și pe respectarea deplină cu principiul DNSH (conform Notă de orientare tehnică a CE, C(2021) 1054 final.

În acest scop, strategia programului se bazează pe o corelare directă a acțiunilor planificate cu SDG-urile din Agenda 2030 (așa cum este ilustrat în descrierea fiecărei acțiuni) și conformitatea deplină a principiului DNSH (*a nu prejudicial în mod semnificativ*) (conform Notei de Ghid Tehnic a CE, C(2021) 1054 final.

În plus, AM va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice pentru a sprijini obiectivele de politică (inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a adresa lacune de capacitate). În acest scop, beneficiarii vor fi încurajați să folosească mai multe criterii de cost asociate cu calitatea și ciclul de viață și, atunci când este fezabil, considerațiile de mediu (de ex. criteriile ecologice ale achizițiilor publice, soluții pe baza naturii, creșterea rezistenței și primul principiu al eficienței energetice) și considerațiile sociale, în timp ce stimulentele de inovație vor fi integrate în procedurile de achiziție publică, respectiv, cerințele specifice ale Programului vor fi formulate într-o etapă ulterioară, în cursul planificării operaționale a programului, prin integrarea acestora în Directivele pentru Solicitanți.

În ceea ce privește drepturile fundamentale, integrarea perspectivei de gen, nediscriminarea și politicile pentru tineret, acestea au fost integrate ca acțiuni preconizate și grupuri vizate, în etapa de planificare și se va ține cont de acestea în etapele de implementare și de monitorizare a programului, de exemplu prin dezagregarea datelor privind participanții la operațiuni, cel puțin la nivelul proiectului, oriunde este aplicabil.

În final, se confirmă că a fost configurat un sistem corespunzător pentru a asigura că toate schimburile între beneficiari și toate autoritățile programului au loc prin schimbul datelor electronice conform Anexei XIV din RDC. În acest sens, sistemul de schimb al datelor electronice stabilit între beneficiarii și toate autoritățile programului este complet funcțional.

1.3. Justificarea selecției obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin, abordând, dacă este cazul, legăturile lipsă în infrastructura transfrontalieră

Trimitere: punctul (c) din Articolul 17(3)

Sinteza principalelor provocări în materie de dezvoltare și a răspunsului politic al programului este prezentată mai jos:

Tabelul 1

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
OP 2- o tranziție mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a	OSR 2.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	Prioritatea 1. Cooperarea pentru o zonă transfrontalieră mai verde și mai rezilientă între România și Ungaria	Justificarea pentru selectarea OP 2: Tranziția ecologică, adaptarea la schimbările climatice și mijloacele de trai ecologice mai bune sunt priorități comune ale noului acord verde al UE, către o UE fără carbon până în 2050, Agenda Teritorială UE 2030, Planul de Acțiuni SUERD, strategiile de dezvoltare regională și locală din AP (aria programului). În plus, OP 2 este un obiectiv de politică prioritar pentru cooperarea transfrontalieră și, mai exact, pentru programele Interreg A. Justificarea pentru alegerea OSR 2.4: Regiunea transfrontalieră este caracterizată de o rețea hidrografică bogată, care traversează granița aproape în totalitate, producând zone riverane contigue care au un potențial ridicat de valorificare comună. Din cauza topografiei și a densității râurilor, zona este, de asemenea, una dintre cele mai predispușe regiuni din Europa la inundații: O recurență mare a inundațiilor se înregistrează la Hajdú-Bihar, Timiș,

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile			<p>Arad, Bihor, în timp ce recurența foarte mare a inundațiilor reprezintă un risc semnificativ pentru cele două județe nordice, Szabolcs-Szatmár-Bereg și Satu Mare. Bihorul și Satu Mare au fost, din punct de vedere istoric, cele mai afectate de inundațiile de clasa 1. Susceptibilitatea la alunecări de teren este relativ limitată, în toate zonele transfrontaliere (cu excepția Bihorului, în regiunea Munților Apuseni), cu unele zone predispuse la alunecări de teren concentrate de-a lungul râurilor.</p> <p>Gestionarea transfrontalieră a dezastrelor și a riscurilor în zonă este incipientă: deși există unele inițiative în curs în acest domeniu, există încă loc de îmbunătățire a capacității de coordonare, de prevenire a riscurilor și de răspuns comun, ceea ce justifică necesitatea unor investiții comune și a unor viitoare acțiuni de cooperare, pe baza Convenției privind gestionarea apei semnate la nivel de țară și a experienței anterioare acumulate de administrațiile publice implicate în inițiative relevante, inclusiv la nivel macroregional (SUERD).</p> <p>Majoritatea părților interesate consideră că o cooperare și o capacitate sporite de prevenire a riscurilor și de răspuns comun la fenomenele meteorologice extreme, care cauzează în principal inundații, distrugerea peisajului rural și urban, precum și la alte fenomene legate de</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>schimbările climatice, cum ar fi seceta și incendiile, reprezintă o prioritate. Lipsa intervenției sau intervenția necorespunzătoare (necoordonată) poate genera costuri sociale, economice și de mediu ridicate.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p> <p>Justificarea pentru alegerea OP 2: Așa cum este menționat mai sus.</p> <p>Justificarea pentru alegerea OSR 2.2: Protecția mediului și a ecosistemelor, adaptarea la schimbările climatice, tranziția energetică și economia cu emisii reduse de dioxid de carbon reprezintă aspecte vitale în centrul politicii europene pentru orizontul de timp 2030. Atât România, cât și Ungaria s-au angajat să atingă obiective ambițioase prin intermediul planurilor lor naționale privind energia și clima pentru 2030, pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, pentru a atinge cote de energie regenerabilă de 30,7 % (România) și de cel puțin 21 % (Ungaria) și pentru a contribui la obiectivul european general de a atinge o îmbunătățire de cel puțin 32,5 % a eficienței energetice până în 2030.</p> <p>Potențialul ridicat și foarte ridicat de încălzire geotermală (foarte ridicat - 171-1932 ktep - în Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Timiș și</p>
	<p>OSR 2.2 Promovarea energiei regenerabile conform Directivei (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia</p>		

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>Bihor), este o dotare distinctă a zonei programului. În timp ce energia eoliană, hidroenergia mare și, într-o anumită măsură, energia din biomasă sunt reduse, există încă un potențial ridicat de energie fotovoltaică, aproximativ două treimi din teritoriu fiind potrivite pentru instalarea producției fotovoltaice (Csongrád-Csanád, Békés, Timiș, parțial Arad, Bihor și HajdúBihar - 3,30-3,51 kWh/kWp/zi). Cu toate acestea, deși potențialul de energie regenerabilă este substanțial, acest potențial nu este pe deplin exploatat și nici cartografiat la nivel de microzonă.</p> <p>Având în vedere sprijinul politic ridicat, atât la nivel european, cât și la nivelul macroregiunii dunărene, central și local, pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon, o mai bună înțelegere și exploatare a resurselor existente pentru energiile regenerabile, alternative, este considerată o prioritate pentru zona transfrontalieră, care poate avea un efect de pârgie important și un efect indirect, și poate genera sinergii puternice cu alte componente ale dezvoltării, cum ar fi sectorul de afaceri, cercetarea și inovarea (care urmează să fie finanțate din alte fonduri naționale și europene). În acest sens, investițiile în energiile regenerabile în cadrul Programului Interreg VI-A România-Ungaria pot contribui la crearea unui mediu favorabil, care să permită dezvoltarea ulterioară a energiei regenerabile în zonă, la crearea de</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
	<p>OSR 2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și de conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>		<p>comunități ecologice sau de locuri de muncă și, cu siguranță, la îmbunătățirea mediului local.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p> <p>Justificarea pentru alegerea OP 2: Așa cum este menționat mai sus.</p> <p>Justificarea pentru selectarea OSR 2.7: Aria Programului este caracterizată de o geomorfologie de câmpie, favorabilă dezvoltării așezărilor și agriculturii, cu o diversitate mai mare de forme de relief în județele din România (Carpații Orientali și Banat și Munții Apuseni). Diversitatea peisagistică este în general moderată, dar coerență de-a lungul graniței, ceea ce nu reprezintă un impediment natural pentru integrarea peisajului și a siturilor protejate. Astfel, AP este caracterizată de o "frontieră verde", generând un potențial ridicat de valorificare a resurselor naturale. Potențialul biodiversității solului în zonă este moderat, cu un potențial mai scăzut în sud (Csongrád-Csanád, Timiș) și Hajdú-Bihar, și mai ridicat în părțile estice ale județelor din România (Munții Apuseni), însă cu un potențial semnificativ de a sprijini dezvoltarea ulterioară a biodiversității în zona de frontieră de la sud de Nyíregyháza, și cu un potențial excepțional în regiunile deja protejate prin clasificarea Natura 2000 (Hortobágy în Ungaria, Dealurile Lipovei,</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>Munții Zarandului în România). Cu toate acestea, gestionarea actuală a siturilor protejate este foarte puțin coordonată și nu reflectă natura transfrontalieră reală a peisajelor naturale, iar ambele părți ale frontierei sunt afectate de tendințele de despădurire, ceea ce poate deteriora și mai mult expunerea teritoriului la riscurile naturale și la impactul schimbărilor climatice. Se așteaptă ca un nivel sporit de cooperare în gestionarea sustenabilă a resurselor naturale, în conformitate cu planul de acțiune al SUERD pentru protecția biodiversității și a peisajului, să contribuie direct la o protecție mai eficientă a acestor zone și la o capacitate sporită de stocare a carbonului, cu o posibilă contribuție directă la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Neintervenția sau intervenția necorespunzătoare (necoordonată) poate genera costuri sociale, economice și de mediu ridicate, generând deteriorarea în continuare a patrimoniului natural prețios și, în același timp, poate compromite siguranța populației locale (în special în ceea ce privește efectele negative ale schimbărilor climatice) în zona transfrontalieră.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p>
OP 4- O Europă mai socială și mai	OSR 4.5 Asigurarea accesului egal la	Prioritatea 2. Cooperarea pentru o AP	Justificarea pentru alegerea OP 4: Implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale este un obiectiv

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
<p>inclusivă prin implementarea Pilonul european al drepturilor sociale</p>	<p>asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie sau în comunitate</p>	<p>mai socială și mai coerentă între România și Ungaria</p>	<p>comun transversal pentru fondurile UE 2021-2027. În mod specific, servicii medicale accesibile și de calitate reprezintă unul dintre cele 20 de principii proclamate în timpul Summit-ului de la Goteborg din 2017, care a urcat în topul agendei guvernelor UE, naționale, regionale și locale ca urmare a crizei medicale COVID-19. Coeziunea teritorială și o tranziție justă se află în centrul Agendei Teritoriale UE 2030, în timp ce valorificarea sustenabilă a resurselor naturale/culturale, ca motoare pentru dezvoltarea socioeconomică este leitmotivul Planului de Acțiuni SUERD și strategiilor locale din AP. OP 4 este un OP prioritar pentru cooperarea transfrontalieră și în special pentru programele Interreg A.</p> <p>Justificarea pentru alegerea OSR 4.5:</p> <p>AP este caracterizată de tendințe în general pozitive în ceea ce privește dezvoltarea capitalului uman. Cu toate acestea, AP rămâne în continuare în urma nivelului european în ceea ce privește performanța pentru mai mulți dintre acești indicatori, inclusiv speranța de viață la naștere. În special, acest indicator sugerează că calitatea vieții și starea de sănătate a populației trebuie să fie îmbunătățite în continuare.</p> <p>Distribuția inegală a serviciilor publice este o barieră semnificativă care împiedică dezvoltarea echilibrată și</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>coeziunea internă. În ceea ce privește infrastructura de sănătate, dotarea de bază din PA pare încă inadecvată în comparație cu nevoile, după cum sugerează numărul mediu de paturi la 100 000 (sub mediile naționale), precum și disparitățile legate de concentrarea teritorială a ambulatoriilor (cu partea română a frontierei în urmă) și numărul de medici / 1000 de locuitori).</p> <p>Creșterea rezilienței sectorului sănătății este considerată o prioritate la toate nivelurile de guvernare, de la UE la guvernele naționale și autorități locale. Reziliența cuprinde infrastructură și dotări, și, de asemenea, calitatea serviciilor, adaptabilitatea acestora la grupurile-țintă și capacitatea lor de răspuns la anumite provocări, așa cum a demonstrat în mod dramatic pandemia Covid-19. Se așteaptă ca un nivel sporit de cooperare în sectorul sănătății să îmbunătățească competențele personalului medical și calitatea generală a sistemului de sănătate, inclusiv capacitatea acestuia de a ajunge la grupurile țintă care au cele mai mari nevoi. Acest lucru se va realiza pornind de la schimbul de experiență și de bune practici, de la capitalizarea rețelelor, lecțiilor învățate și cooperării anterioare, pentru a ajunge la un răspuns coordonat.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
	RSO 4.6 creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială 2		<p>Justificarea pentru alegerea OP 4: Așa cum este menționat mai sus.</p> <p>Justificarea pentru alegerea OSR 4.6: AP este înzestrată cu un bogat patrimoniu natural și cultural, precum și cu o rețea densă de actori locali care cooperează deja pentru organizarea de evenimente culturale internaționale și pentru dezvoltarea unor nișe turistice (de exemplu, turism religios și rural/ecoturism), oferind astfel baza pentru valorificarea transfrontalieră în cadrul rutelor turistice.</p> <p>Creșterea sectorului turistic este demonstrată de creșterea în timp a capacităților de cazare în județele din AP (13,45% creștere în 10 ani). Cu toate acestea, gradul de ocupare este scăzut și foarte scăzut, cu o medie de 35-38% în județele cu cele mai bune performanțe (Hajdú-Bihar, Bihor) și în Satu Mare și coboară până la 18% în Csongrád-Csanád și 19,08% în Szabolcs-Szatmár-Bereg. Din 2010, înnoptările turistice au crescut în general, cu excepția Satu Mare (-19%, 2010-2018), cu o creștere semnificativă de 135% în Csongrád-Csanád și creșteri remarcabile în Békés (83%), Timiș (77%) și Bihor (72%). Cu toate acestea, înnoptările au scăzut, în medie de la 2,78 nopți pe sejur la 2,41 (2010-2018).</p>

² În baza formulării actuale a acestui obiectiv inclus în OP 4, conform Regulamentului (UE) 1058/2021.

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>Disparitățile în ceea ce privește înnoptările au fost mai mari în România, cu o creștere reală în Timiș (+4%), și o scădere de 44% în Bihor.</p> <p>Astfel, zona transfrontalieră nu este încă capabilă să atragă și să rețină fluxuri mari de turiști, dar multe strategii locale și județene pun un accent deosebit pe resursele și potențialul turistic al teritoriilor lor, în strânsă legătură cu sectoare economice tradiționale, cum ar fi agricultura și producția alimentară locală, ceea ce face din turism un sector relevant pentru diversificarea economiilor locale, în special în zonele rurale și marginalizate. Cu toate acestea, cooperarea transfrontalieră este necesară și ar oferi o valoare adăugată ridicată, pentru a exploata pe deplin potențialul local, printr-o abordare strategică de gestionare a destinației, care să poată consolida fluxurile turistice existente, în beneficiul unei zone mai mari de intervenție posibilă în regiunea transfrontalieră.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p>
ISO 1- O mai bună guvernare a cooperării	(b) consolidarea eficacității administrației publice prin promovarea cooperării juridice și	Prioritate 3. O cooperare transfrontalieră mai durabilă și mai eficientă,	AP prezintă aspectele comune ale modului în care este organizată structura pe mai multe niveluri ale celor două state, în care nivelurile NUTS 3 și LAU 2 sunt cele mai relevante din punct de vedere al competențelor. În plus, există o similitudine în ceea ce privește punerea în

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
	<p>administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special în vederea soluționării obstacolelor juridice și de altă natură din regiunile de frontieră</p> <p>(a) consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate</p> <p>(c) consolidarea încrederii reciproce, în special prin încurajarea acțiunilor interpersonale</p>	bazată pe comunitate	<p>aplicare a coordonării verticale a guvernantei. În acest context, deși există multe exemple de cooperare între toate tipurile de părți interesate, centrele de decizie politică și competențele de furnizare a serviciilor rămân ancorate în unitățile administrative tradiționale de pe ambele părți ale graniței. Însă, este încă nevoie de îmbunătățirea capacităților potențialilor beneficiari (în special a administrațiilor publice locale mai mici, fără a se limita la acestea) de a elabora proiecte orientate spre rezultate, de a consolida parteneriatele transfrontaliere. În general, există nevoia de a crește capacitatea actorilor relevanți de a gândi strategic cu privire la obiectivele comune, pe baza unor oportunități și provocări comune bine definite și o înțelegere îmbunătățită a proceselor și fenomenelor la nivel transfrontalier (de ex. fluxurile pe piața muncii, transporturile și conectivitatea și altele) în special în vederea atenuării efectelor cauzate de frontieră și pentru a depăși barierele din calea cooperării.</p> <p>Pe baza unei tendințe de creștere a disparităților teritoriale între zonele rurale și urbane, între centrele urbane mai mari și centrele urbane mai mici, care se reflectă într-o capacitate încă limitată a unor zone de a oferi infrastructură și servicii de calitate, acțiunile interpersonale reprezintă o oportunitate. . P2P reprezintă o soluție de construire a</p>

Obiectivul de politică selectat sau obiectivul specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificare pentru selecție [2 000 pe obiectiv]
			<p>încrederii, prin învățare reciprocă, schimb și sprijin reciproc pentru realizarea unei varietăți de acțiuni socio-economice cu potențial ridicat de a crea legături între comunități cu acces redus la principalele servicii publice, în special în așezările dispersate, precum și pentru a anima interacțiunea socială sau comunitatea de afaceri. Programul ar trebuie, așadar, să îmbunătățească înțelegerea și baza de cunoștințe privind barierele în calea cooperării, precum și modelele transfrontaliere relevante, fluxurile, calitatea serviciilor publice, caracteristicile grupurilor țintă specifice. În plus, formarea profesională, evenimentele comune, schimburile inter pares sunt necesare pentru a construi capacități și relații instituționale capabile să stimuleze posibilul impact al intervențiilor asupra coeziunii teritoriale și dimensiunii de cooperare.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate prin granturi.</p>

2. Priorități [300]

Referință: punctul (d) și (e) din Articolul 17(3)

2.1. Titlul priorității (se repetă pentru fiecare prioritate)

Prioritatea 1. Cooperarea pentru o zonă transfrontalieră verde și mai rezilientă între România și Ungaria

Referință: punctul (d) din Articolul 17(3)

2.1.1. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

Trimitere: punctul (e) din Articolul 17(3)

PO2 - (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice

2.1.1.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile privind bazinele maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună

Așa cum s-a menționat în Legea Europeană privind Schimbările Climatice (COM(2020) 80 final) *“Schimbările climatice sunt prin natura lor o provocare transfrontalieră care nu poate fi rezolvată doar prin acțiuni naționale sau locale”*. Legea Europeană privind Schimbările Climatice este conformă cu Noul Acord Ecologic al UE care reafirmă ambiția Comisiei de a face din Europa primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050 și cu țintele din cadrul Agendei 2030, mai exact cu Obiectivul de dezvoltare durabilă (SDG) 13 privind Acțiunile Climatice și SDG 11 privind orașele și comunitățile sustenabile. Managementul riscurilor (Axa Prioritară 5), în special, este o acțiune de cea mai mare importanță pentru cooperarea transnațională la nivelul SMR, conform SUERD. Coordonarea Domeniului prioritar Riscuri de mediu (AP5) este condusă de Ungaria și România. Obiectivul principal al lucrării este de a aborda provocările deficitului de apă și secetei, în conformitate cu Planul de management al bazinului fluviului Dunărea. Managementul riscului de inundații este, de asemenea, o țintă semnificativă a domeniului prioritar în cadrul implementării Planului de management al riscului de inundații la Dunăre, inclusiv evaluarea riscurilor de dezastre în Regiunea Dunării, încurajând acțiunile de promovare a rezistenței la dezastre, activități de pregătire și răspuns. Însă, gestionarea dezastrelor transfrontaliere și riscurilor în zona AP se află la început: deși există unele inițiativă în curs în acest domeniu, există în continuare suficient loc pentru îmbunătățirea coordonării, prevenirii riscurilor și capacității comune de răspuns, care fundamentează nevoia pentru investiții comune și acțiuni viitoare de cooperare, conform SUERD AP 5 și (în domeniul specific al managementului apei și inundațiilor), cu Directiva UE privind apa și Convenția bilaterală privind apa în vigoare între statele română și maghiară. În aria programului, există o rețea hidrografică bogată, care traversează aproape în întregime granița dintre România și Ungaria, producând zone riverane contigue, generând un potențial ridicat de valorificare comună. Din cauza topografiei și a densității râurilor, zona este, de asemenea una dintre cele mai predispuse regiuni din Europa la inundații: se înregistrează o recurență ridicată a inundațiilor în Hajdú-Bihar, Timiș, Arad, Bihor, și o recurență foarte ridicată a inundațiilor, reprezentând un risc semnificativ pentru cele două județe nordice, Szabolcs-Szatmár-

Bereg și Satu Mare. Bihorul și Satu Mare au fost, din punct de vedere istoric, cele mai afectate de inundațiile de clasa 1.

Exemple de acțiuni sprijinite (listă neexhaustivă):

ACȚIUNEA 1

1. Actualizarea Planului de gestionare a riscului de inundații (inclusiv contribuirea la Planul de Management al Riscurilor de Inundații la Dunăre (DFRMP), dacă este cazul)
2. Punerea în aplicare a măsurilor structurale și nestructurale legate de gestionarea riscurilor de inundații, sprijinirea îmbunătățirii prognozelor și a previziunilor (acțiuni pilot / strategii comune)
3. Creșterea gradului de pregătire și de rezistență a comunităților în fața inundațiilor (cursuri de formare, evenimente de sensibilizare), inclusiv implicarea tinerilor și integrarea dimensiunii de gen în acțiunile de protecție civilă
4. Promovarea gestionării durabile a zonelor inundabile, inclusiv a infrastructurii verzi
5. Promovarea planificării managementului la nivel de bazin pentru probleme specifice (de exemplu, gheața pe râuri)
6. Acțiuni pilot / demonstrative

ACȚIUNEA 2 (schimbări climatice și care nu sunt legate de climă, inclusiv cele legate de activitățile umane, cum ar fi pericolele industriale și chimice);

1. Formarea, dezvoltarea capacităților și a procedurilor pentru o mai bună pregătire a gestionării dezastrelor, inclusiv implicarea tinerilor și a femeilor în acțiunile de protecție civilă
2. Identificarea de soluții inovatoare pentru a sprijini gestionarea dezastrelor (instrumente IT, VR, aplicații mobile etc.) (acțiuni pilot)
3. Consolidarea rezilienței autorităților naționale/regionale (acest tip de intervenție prevede elaborarea unei abordări armonizate și standardizate la nivel transfrontalier și apoi aplicarea acesteia la nivel național și regional) (acțiuni pilot/strategii comune)
4. Sprijinirea planificării operative a gestionării inundațiilor în bazinele hidrografice transfrontaliere și armonizarea resurselor disponibile (acțiuni pilot / strategii comune)

ACȚIUNEA 3

1. Furnizarea de sprijin pentru evaluarea riscurilor (de exemplu, prin identificarea pericolelor, evaluarea consecințelor și a probabilităților, caracterizarea riscurilor și a incertitudinilor) la nivel regional, național sau macroregional, precum și pentru formarea și schimbul de experiență în acest domeniu
2. Sprijinirea monitorizării și studiului diferitelor riscuri de mediu
3. Armonizarea strategiilor și a planurilor de acțiune privind adaptarea la schimbările climatice (CCA) pentru a îmbunătăți colaborarea internațională și a coordona activitățile în regiunea Dunării
4. Explorarea efectelor directe ale schimbărilor climatice și punerea în aplicare a măsurilor de atenuare și de adaptare în planurile de gestionare a riscurilor de mediu (strategii comune)
5. Îmbunătățirea cooperării în ceea ce privește utilizarea datelor și proiecțiilor privind schimbările climatice din cadrul Serviciului Copernicus privind schimbările climatice (C3S) și al Depozitului de date climatice (CDS), inclusiv formarea și schimbul de experiență în aceste domenii
6. Cercetare în domeniul adaptării la schimbările climatice, inclusiv promovarea parteneriatelor între cercetarea academică și ONG-urile de tineret care activează în domeniul mediului
7. Sprijinirea măsurilor de retenție naturală a apelor (mici)
8. Acțiuni pilot / demonstrative.

Programul va avea în vedere două tipuri de intervenții, și anume:

- Intervenții de investiții (corelate cu cheltuielile în infrastructură și echipamentele necesare pentru a îmbunătăți cooperarea, în general pentru toate tipurile de proiecte și, în special, pentru furnizarea de acțiuni pilot), și
- Intervenții de tip soft.

Măsurile soft vor fi integrate, pentru a îmbunătăți cadrul logic al proiectelor, impactul potențial și sustenabilitatea acestora prin acorduri consolidate de cooperare instituțională și soluții comune. În acest sens, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica bunurile teritoriale comune. Rezultatele acțiunilor-pilot sunt apoi de așteptat să fie preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata proiectului. Proiectele fără acțiuni pilot sunt de așteptat să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi astfel măsurile soft planificate, capabile să stimuleze cooperarea și gândirea strategică comună, cu valoare adăugată transfrontalieră ridicată. În plus, operațiunile de importanță strategică ar trebui să aibă un impact ridicat asupra obiectivelor programului și o contribuție maximă la principiile orizontale aplicabile domeniului de intervenție.

Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate ca mijloace pentru obținerea unei mai bune cooperări, nu ca scop al proiectului în sine.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece au fost evaluate ca compatibile în conformitate cu ghidul tehnic RRF DNSH. În special, se așteaptă ca acțiunile avute în vedere să contribuie în mod direct la obiectivele de mediu care decurg din SEA, contribuind la adaptarea AP la schimbările climatice și la aplicarea măsurilor de reducere a impactului schimbărilor climatice în zonă.

Schimbare așteptată:

Creșterea capacității și a eficienței serviciilor de urgență și de prevenire a riscurilor (legate sau nu de climă) datorită cooperării.

Beneficiari potențiali:

- Guvernele/administrațiile locale și județene și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile regionale
- Administrațiile parcurilor naționale/naturale
- Instituții de protecție a mediului
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație), instituții de cercetare
- Organizație neguvernamentală (inclusiv asociații de tineret și de femei)
- Asociații micro regionale
- Agențiile de dezvoltare regională și județeană
- Organizațiile de gestionare a euroregiunilor
- Parteneri sociali
- GECT-uri
- Organizații de gestionare a dezastrelor și de intervenție în situații de urgență
- Servicii de pompieri
- Servicii de ambulanță
- Poliția

- Agențiile de protecție a mediului (subordonate, coordonate sau sub autoritatea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, în România)
- Oficiile guvernamentale situate în județele din Ungaria
- Autoritățile de gestionare a apelor

2.1.1.2. Indicatori

Trimitere: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv Specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
1	OS 2.1	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluții	0	5
1	OS 2.1	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor	Acțiune pilot	0	5
1	OS 2.1	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	12

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivel de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
1	OS 2.1	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	5	Sistemul de monitorizare a programului/ chestionar	N/A
1	OS 2.1	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizație	0	2021	12	Sistemul de monitorizare a programului/ chestionar	Numărarea dublă trebuie evitată

2.1.1.3. Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri țintă vizate ale acestui obiectiv specific sunt:

- partenerii de cooperare care vor fi vizați direct de acțiunile care pot viza instruire comune, evenimente și schimbul de experiență în domeniile de acțiune și astfel beneficia direct de capacități îmbunătățite de a dezvolta și implementa acțiuni comune în AP;
- populația AP care locuiește în zonele de implementare și administrațiile publice locale care vor fi implicate direct în livrarea acțiunilor pilot și vor beneficia de rezultatele acestora (locuitorii AP care beneficiază de accesul îmbunătățit la serviciile medicale și comunitare, administrațiile locale care beneficiază de un acces mai bun la infrastructura medicală și servicii personalizate, etc.);
- tineri, femei și persoane cu dizabilități din AP care vor fi considerate un grup țintă special care va fi implicat în acțiuni pilot/sensibilizarea/activitățile de instruire care vizează îmbunătățirea serviciilor medicale, inclusiv ca profesioniști viitori în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv asupra gestionării șomajului în rândul tinerilor, egalitatea de gen și problemele de accesibilitate);
- alți posibili parteneri cooperanți/organizații din AP care pot replica mai bine acțiunile pilot, prin aplicarea lecțiilor învățate, noi proceduri și sisteme comune de lucru, precum și contribuirea la sustenabilitatea viitoare a acțiunii prin semnarea noilor acorduri de cooperare instituțională în domeniile de acțiunile sau în alte domenii corelate (prevenirea riscurilor, dezvoltare urbană și rurală integrată, cercetare și dezvoltare, educație, angajare și instruire profesională, incluziune socială adresată în special grupurilor speciale vulnerabile, politicilor de îngrijire familială, egalitatea de gen, etc.).

2.1.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile preconizate adresează toate tipurile de teritorii, zone urbane/rurale, zone marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zone montane, zone metropolitane etc. Deși acțiunile nu preconizează o concentrare teritorială specifică, Programul va încuraja (i.e. prin criteriile de selecție), conform Agendei Teritoriale UE 2030, coeziunea internă în cadrul AP, printr-o cooperare intermunicipală consolidată și cu mai mulți participanți (de ex. administrația publică, societatea civilă și GECT-urile) în domeniul sănătății pentru un sistem mai rezilient și mai performant, capabil să atingă un spectru mai larg din populația AP și să ofere servicii medicale mai diversificate și personalizate, în funcție de nevoile specifice identificate și gestionate în comun. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină cont de caracteristicile teritoriale specifice și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate cu strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (local, regional, național). Aceste aspecte vor fi reflectate în propunerile de proiect trimise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor adresate și în relevanța politicii.

2.1.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.1.1.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului EU pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EURO)
1	ERDF	OS 2.1	58	3,157,055
1	ERDF	OS 2.1	59	2,104,703
1	ERDF	OS 2.1	60	5,261,758

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	FEDR	OS 2.1	01	10,523,516

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul de livrare teritorială și concentrarea teritorială

Nr. Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EURO)
1	FEDR	OS 2.1	33	10,523,516

2.1.2. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

Referință: punctul (e) din Articolul 17(3)

PO2 - (ii) Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta

2.1.2.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună:

Atât România, cât și Ungaria s-au angajat să atingă obiective ambițioase prin intermediul planurilor lor naționale privind energia și clima pentru 2030, pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, pentru a atinge cote de energie regenerabilă de 30,7 % (România) și de cel puțin 21 % (Ungaria) și

pentru a contribui la obiectivul european general de a atinge o îmbunătățire de cel puțin 32,5 % a eficienței energetice până în 2030 (consolidate și de ținta Noului Acord Ecologic UE către o neutralitate a schimbărilor climatice la nivelul UE până în 2050). Majoritatea administrațiilor locale din AP au dezvoltat deja sau sunt în curs de a-și dezvolta planurile locale către ținte Energetice și de Schimbare Climatică 2030, conform Agendei 2030 SDGs 7 și 11. Dezvoltarea SER este și una dintre prioritățile SUERD (PA2), inclusiv acțiuni specifice pentru a explora mai bine utilizarea sustenabilă a biomasei, energiei solare, puterii geotermice, hidroenergetice și eoliene pentru a crește independența energetică și pentru a promova și susține proiecte multiscop și transfrontaliere de utilizare SER. Potențialul comun de ambele părți ale AP este susținut de oportunitatea foarte concretă de a folosi deșeuri biodegradabile pentru energia din biomasă, facilitând tranziția energetică. În plus, un potențial ridicat și foarte ridicat de încălzire geotermică (foarte ridicat – 171-1932 ktoe – în Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Timiș și Bihor) a fost identificat în AP, cu resurse geotermice ca o dotare distinctă a zonei transfrontaliere. În mod similar, potențialul ridicat al energiei fotovoltaice caracterizează și AP, cu aproximativ două treimi din teritoriu fiind potrivite pentru instalarea producției fotovoltaice (Csongrád-Csanád, Békés, Timiș, parțial Arad, Bihor și Hajdú-Bihar - 3.30-3.51 kWh/kWp/zi). Promovarea activelor comune SER poate fi considerată așadar o mare oportunitate pentru AP care să contribuie la strategiile și obiectivele UE, MRS și MS pentru un UE neutru în ceea ce privește emisiile de carbon până în 2050, în același timp contribuind la tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon, cu contribuția atâta actorilor publici, instituțiilor academice și reprezentanților din sectorul de afaceri (partenerii sociali).

Exemple de acțiuni sprijinite (listă neexhaustivă):

1. Instruire (fizică și e-learning), schimb de bune practici, dezvoltarea capacităților pentru o mai bună înțelegere a avantajelor utilizării RES, adaptate la nevoile diferitelor grupuri de părți interesate (politic-legislativ, tehnic, public, tineri și femei, etc.)
2. Încurajarea generării de proiecte transfrontaliere legate de răspândirea utilizării durabile a RES
3. Instruire (fizică și e-learning), schimb de bune practici, dezvoltarea capacităților pentru adoptarea soluțiilor de energie regenerabilă adaptate la nevoile diferitelor grupuri de părți interesate (politic-legislativ, tehnic, public, tineri și femei etc.)
4. Proiecte de energii regenerabile pe potențialul ridicat geotermic / fotovoltaic / eolian / biomasă al PA (acțiuni pilot)
5. Cartografierea energiilor regenerabile, evaluarea barierelor și elaborarea de strategii comune pentru acțiuni coordonate pe piața energiei.
6. Promovarea inițiativelor legate de Noul Bauhaus european

Programul va prevedea două tipuri de intervenții, mai exact:

- Intervenții de investiții (corelate cu cheltuieli în infrastructura și echipamentele necesare pentru îmbunătățirea cooperării, în general pentru toate tipurile de proiecte și, în special, să livreze acțiuni pilot), și
- Intervenții soft.

Măsurile soft vor fi standardizate pentru a îmbunătăți cadrul logic al proiectelor, impactul potențial și sustenabilitatea, prin acorduri consolidate de cooperare instituțională și soluții comune. În acest sens, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica activele teritoriale comune. Este de așteptat ca rezultatele acțiunilor-pilot să fie ulterior preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze

că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata proiectului. Proiectele care nu prevăd acțiuni pilot sunt așteptate să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi măsuri ușoare planificate capabile să intensifice cooperarea și gândirea strategică comună. Totodată, operațiunile de importanță strategică ar trebui să aibă un impact crescut asupra obiectivelor programului și o contribuție maximală asupra principiilor orizontale aplicabile în domeniul intervenției. Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate un mijloc de a obține o mai bună cooperare, nu un scop pentru proiect.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece au fost evaluate ca fiind compatibile cu instrucțiunile tehnice RRF DNSH. Mai exact, acțiunile preconizate se așteaptă să contribuie direct la obiectivele de mediu care rezultă din SEA, prin contribuirea la adaptarea AP la schimbările climatice prin inițiative comune care vizează promovarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, inclusiv prin reducerea GES în baza unei utilizări mai largi a energiilor regenerabile. Acțiunile planificate se așteaptă să contribuie pozitiv la protecția activelor de mediu, precum aerul, solul, apa, sănătatea populației și altele aplicabile.

Schimbare așteptată:

Creșterea cooperării în domeniul energiilor regenerabile, contribuind la apariția/construirea comunităților de energie verde și regenerabilă din AP, inclusiv prin experimentarea acțiunilor pilot și inițiativelor comune pentru îmbunătățirea și promovarea SER la nivelul AP (generarea proiectelor SER).

Beneficiari potențiali:

- Guvernele/administrațiile locale și județene și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile regionale
- Administrațiile parcurilor naționale/naturale
- Instituții de protecție a mediului
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație), instituții de cercetare
- Organizații neguvernamentale
- Asociații micro regionale
- Agenții de dezvoltare regională și județeană
- Organizațiile de gestionare a euroregiunilor
- Camerele de comerț și partenerii sociali
- GECT-uri
- Organizații naționale responsabile pentru sectorul energetic

2.1.2.2. Indicatori

Referință: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapă de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
1	OS 2.2	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluții	0	7
1	OS 2.2	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor	Acțiune pilot	0	7
1	OS 2.2	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	17

Tabelul 3: Indicatorii de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final(2029)	Sursa de date	Comentarii
1	OS 2.1	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	7	Sistemul de monitorizare a programului/chestionar	N/A
1	OS 2.1	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizație	0	2021	17	Sistemul de monitorizare a programului/chestionar	Numărarea dublă trebuie evitată

2.1.2.3. Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri țintă ale acestui obiectiv specific sunt:

- partenerii de cooperare, care vor fi vizați direct de acțiunile care pot viza instruire, evenimente comune și schimb de experiență în domeniile de acțiune și astfel vor beneficia de capacități îmbunătățite de a dezvolta și implementa acțiuni comune în AP;
- populația AP care trăiește în zonele de implementare și în administrațiile publice locale care va fi direct implicată în livrarea acțiunilor pilot și va beneficia de rezultatele acestora (i.e. copiii care

vor beneficia de energie curată în școli pilot, funcționarii publici care vor beneficia de energie curată în clădiri publice pilot, etc.);

- tinerii și femeile din AP care vor fi considerați un grup țintă special care vor fi implicați în acțiunile pilot SER/sensibilizare/activități de generare a proiectelor, ca viitori profesioniști în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv asupra șomajului în rândul tinerilor și femeilor);
- alți potențiali parteneri de cooperare/organizații din AP care pot replica mai mult acțiunile pilot, prin lecțiile învățate, proceduri și sisteme noi comune de lucru, precum și contribuirea la sustenabilitatea viitoare a acțiunii prin semnarea noilor acorduri instituționale din domeniile de acțiune sau alte domenii conexe (în special economia ecologică în general, economia circulară, eficiența energetică, cercetare și dezvoltare, politicile pentru tineri, educație, angajare și instruire profesională, etc.).

2.1.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile preconizate adresează toate tipurile de teritorii, zone urbane/rurale, zone marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zone montane, zone metropolitane etc. Deși acțiunile nu preconizează o concentrare teritorială specifică, Programul va încuraja (i.e. prin criteriile de selecție), conform Agendei Teritoriale UE 2030, coeziunea internă în cadrul AP, printr-o cooperare intermunicipală consolidată și cu mai mulți participanți (de ex. administrația publică, societatea civilă și GECT-urile) în domeniul sănătății pentru un sistem mai rezilient și mai performant, capabil să atingă un spectru mai larg din populația AP și să ofere servicii medicale mai diversificate și personalizate, în funcție de nevoile specifice identificate și gestionate în comun. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină cont de caracteristicile teritoriale specifice și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate cu strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (local, regional, național). Aceste aspecte vor fi reflectate în propunerile de proiect trimise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor adresate și în relevanța politicii.

2.1.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.1.2.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EURO)
1	ERDF	OS 2.2	47	4,604,038
1	ERDF	OS 2.2	48	11,049,691
1	ERDF	OS 2.2	52	2,762,423

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EURO)
1	FEDR	OS 2.2	01	18,416,152

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EURO)
1	FEDR	OS 2.2	33	18,416,152

2.1.3. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

Referință: punctul (e) din Articolul 17(3)

OP2 - (vii) Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.3.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată, a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună:

Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030 (conform Agendei 2030 SDG 15) prevede prioritățile și planul de acțiuni pe termen lung de protejare a naturii și de inversare a degradării ecosistemelor până în 2030, fiind o parte centrală a Noului Acord Ecologic European și având o contribuție directă la recuperarea ecologică după pandemia COVID-19. Printre acțiunile prioritare ale Strategiei de Biodiversitate a UE, se numără următoarele: lansarea unui plan de recuperare a naturii (până în 2021) care va deveni obligatoriu; introducerea de măsuri pentru a permite schimbări transformative necesare (mai exact, o nouă guvernare care asigură un proces îmbunătățit de implementare și de monitorizare, îmbunătățind cunoștințele, finanțarea și investițiile, respectând mai bine natura în deciziile publice și de afaceri). Biodiversitatea este și o Prioritate a SUERD, mai exact Aria de Prioritate 06 “Pentru a proteja biodiversitatea, peisajele și calitatea aerului și solului”. Printre obiectivele SUERD pentru perioada următoare, pot fi menționate următoarele: îmbunătățirea managementului siturilor Natura 2000 și altor arii protejate prin construirea cooperării și și capacității; consolidarea eforturilor de a opri deteriorarea statutului speciilor și habitatelor care se află în regiunea Dunării și acoperite de legislația UE privind natura; menținerea și restabilirea elementelor de Infrastructură Verde și Albastră prin planificarea dezvoltării și conservării spațiale integrate; îmbunătățirea și/sau menținerea calității solului în regiunea Dunării. Patrimoniul natural al AP este bogat și variat, de la peisaje specifice câmpiei la patrimoniul spa, rezervații naturale, zone Karst în peșteri, zone mlăștinoase RAMSAR inclusiv un sit din patrimoniul mondial al UNESCO, Parcul Național Hortobágy (Ungaria). Având în vedere cele de mai sus, trebuie îmbunătățită cooperarea

pentru gestionarea siturilor Natura 2000, investiții comune și o acțiune coordonată pentru dezvoltarea infrastructurii ecologice de-a lungul graniței verzi (inclusiv zonele tampon). În plus, referitor la calitatea factorilor de mediu, corpurile de apă din de pe partea română a AP sunt evaluate ca fiind bune și în tranziție spre ”mediu” spre graniță, în timp ce o parte importantă a secțiunilor de râuri din partea ungară au statutul de calitate considerat ”nefavorabil” sau ”prost” (de ex. Létai-ér, Köseley, Körös) de către EEA conform parametrilor Directivei Cadru privind Apa, în special în jurul orașului Szeged. Poluarea apei reprezintă așadar o vulnerabilitate în zonă care poate fi gestionată prin acțiuni comune pentru protejarea patrimoniului natural și prevenirea riscurilor.

Exemple de acțiuni permise (listă neexhaustivă):

1. Elaborarea Master-planului zonelor de frontieră Natura2000 sau a zonelor sensibile, focusate pe identificarea punctelor fierbinți ale biodiversității, pe stabilirea comună a obiectivelor de conservare, pe identificarea siturilor prioritare pentru restaurare și pe măsurile de integrare a biodiversității
2. Proiecte de sprijinire a utilizării durabile a ariilor protejate pentru a crește sprijinul și sentimentul de proprietate al populației locale, cum ar fi evenimente (ateliere, conferințe); rapoarte privind cele mai bune practici (studii de caz); ateliere de lucru/excursii de studiu
3. Elaborarea și/sau punerea în aplicare a planurilor de acțiune pentru conservare și/sau a planurilor de gestionare pentru speciile umbrelă periclitate din ariile protejate Natura2000
3. Elaborarea și/sau punerea în aplicare a planurilor de acțiune pentru conservare și/sau a planurilor de gestionare axate pe anumite aspecte de conservare a speciilor
4. Elaborarea și aplicarea celor mai adecvate metode de prevenire și control al IAS și de gestionare a căilor prioritare ale acestora în zonele de frontieră (acțiuni pilot)
5. Măsuri de refacere a ecosistemelor invadate (acțiuni pilot)
6. Cursuri de formare, consolidarea capacităților și creșterea gradului de conștientizare privind conservarea biodiversității
7. Conservarea și refacerea biodiversității și crearea și îmbunătățirea infrastructurii verzi (acțiuni pilot)
8. Construirea unor facilități verzi și de agrement exemplare și permanente (acțiuni pilot)
9. Promovarea serviciilor ecosistemice pentru a evalua progresul activităților de promovare și conservare a biodiversității (acțiuni pilot)
10. Consolidarea capacităților, formarea și sensibilizarea în legătură cu infrastructura albastră și verde
11. Dezvoltarea utilizării evaluărilor strategice de mediu în procesul decizional, cu integrarea infrastructurilor verzi și albastre în documentele de planificare
12. Stabilirea cooperării între abordările MRS în stabilirea conectivității ecologice și a infrastructurii verzi.
13. Promovarea inițiativelor legate de Noul Bauhaus european

Programul va prevedea două tipuri de intervenții, mai exact:

- Intervenții de investiții (corelate cu cheltuieli în infrastructura și echipamentele necesare pentru îmbunătățirea cooperării, în general pentru toate tipurile de proiecte și, în special, să livreze acțiuni pilot), și
- Intervenții soft.

Măsurile soft vor fi standardizate pentru a îmbunătăți cadrul logic al proiectelor, impactul potențial și sustenabilitatea, prin acorduri consolidate de cooperare instituțională și soluții comune. În acest sens, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune

pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica activele teritoriale comune. Este de așteptat ca rezultatele acțiunilor-pilot să fie ulterior preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata proiectului. Proiectele care nu prevăd acțiuni pilot sunt așteptate să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi măsuri ușoare planificate capabile să intensifice cooperarea și gândirea strategică comună.

Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate un mijloc de a obține o mai bună cooperare, nu un scop pentru proiect.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece au fost evaluate ca fiind compatibile cu ghidul tehnic RRF DNSH. În special, acțiunile prevăzute se așteaptă să contribuie direct la obiectivele de mediu care reies din SEA, contribuind la o protecție și conservare mai eficace a biodiversității, resurselor naturale, solului și apei, sănătății populației, aspectelor culturale și a altor bunuri de mediu relevante.

Schimbare așteptată:

Coordonare și protecție îmbunătățite a patrimoniului natural pe graniță.

Beneficiari potențiali:

- Autoritățile / administrațiile locale și județene și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile regionale
- Administrațiile parcurilor naționale/naturale
- Instituții de protecție a mediului
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație), instituții de cercetare
- Organizații neguvernamentale inclusiv organizații de tineri care activează în câmpurile relevante
- Asociații micro regionale
- Agențiile de dezvoltare regională și județeană
- Organizațiile de gestionare a euroregiunilor
- Muze, biblioteci, teatre
- Biserici
- Birourile de Patrimoniu Cultural
- Parteneri sociali
- GECT-uri
- Organizații de gestionare a dezastrelor și de intervenție în situații de urgență
- Servicii de pompieri
- Autoritățile de administrare a apei

2.1.3.2. Indicatori

Referință: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapă de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
1	OS 2.3	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluții	0	14
1	OS 2.3	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor	Acțiune pilot	0	14
1	OS 2.3	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	36

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de Date	Comentarii
1	OS 2.1	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	14	Sistemul de monitorizare a programului/ chestionare	N/A
1	OS 2.1	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizație	0	2021	29	Sistemul de monitorizare a programului/ chestionare	Numărarea dublă trebuie evitată

2.1.3.3. Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri țintă ale acestui Obiectiv specific sunt:

- partenerii de cooperare, care vor fi vizați direct de acțiunile care pot viza instruire, evenimente comune și schimb de experiență în domeniile de acțiune și astfel vor beneficia de capacități îmbunătățite de a dezvolta și implementa acțiuni comune în AP;
- populația AP care trăiește în zonele de implementare și în administrațiile publice locale care va fi direct implicată în livrarea acțiunilor pilot și va beneficia de rezultatele acestora (i.e. locuitorii

AP care beneficiază de terenul reabilitat în scopuri sociale, administrații locale care beneficiază de managementul îmbunătățit al terenului în zona lor administrativă, etc.);

- Tineri din AP care vor fi considerați ca un grup țintă special care să fie implicat în acțiuni pilot/sensibilizarea/activități de instruire care vizează protecția și valorificarea resurselor naturale în AP, inclusiv în calitate de profesioniști viitori în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv pentru gestionarea șomajului în rândul tinerilor);
- alți potențiali parteneri/organizații de cooperare în AP care pot replica mai mult acțiunile pilot, prin aplicarea lecțiilor învățate, noi proceduri și sisteme de lucru comune, contribuind ulterior la sustenabilitatea acțiunii prin semnarea de noi acorduri de cooperare instituțională în domeniile de acțiune sau alte domenii corelate (adică economia verde în general, prevenirea riscurilor naturale, economia circulară, agricultură și dezvoltare rurală, cercetare și dezvoltare, educație, politici de tineret, turism durabil etc).

2.1.3.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile preconizate adresează toate tipurile de teritorii, zone urbane/rurale, zone marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zone montane, zone metropolitane etc. Deși acțiunile nu preconizează o concentrare teritorială specifică, Programul va încuraja (i.e. prin criteriile de selecție), conform Agendei Teritoriale UE 2030, coeziunea internă în cadrul AP, printr-o cooperare intermunicipală consolidată și cu mai mulți participanți (de ex. administrația publică, societatea civilă și GECT-urile) în domeniul sănătății pentru un sistem mai rezilient și mai performant, capabil să atingă un spectru mai larg din populația AP și să ofere servicii medicale mai diversificate și personalizate, în funcție de nevoile specifice identificate și gestionate în comun. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină cont de caracteristicile teritoriale specifice și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate cu strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (local, regional, național). Aceste aspecte vor fi reflectate în propunerile de proiect trimise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor adresate și în relevanța politicii.

2.1.3.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.1.3.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	ERDF	OS 2.3	64	2,170,475
1	ERDF	OS 2.3	79	4,340,950
1	ERDF	OS 2.3	83	7,958,409

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	FEDR	OS 2.3	01	14,469,834

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	FEDR	OS 2.3	33	14,469,834

2.2. Titlul priorității (se repetă pentru fiecare prioritate)

Prioritatea 2. Cooperare pentru o PA mai socială și mai coerentă între România și Ungaria

2.2.1. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

Referință: punctul (e) din Articolul 17(3)

PO4 - (v) Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară;

2.2.1.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună:

Așa cum este precizat în al treilea Raport privind implementarea MRS (COM(2020) 578 final), “în circumstanțele excepționale actuale cauzate de pandemia COVID-19 și criza economică aferentă, este nevoie mai mult decât niciodată de cooperarea între țări și regiuni. Criza are consecințe economice, fiscale și sociale care nu pot fi gestionate la nivel de stat.” Criza COVID-19 a arătat în special că există loc de îmbunătățire și de consolidare a cooperării între ministerele de sănătate din UE din domeniul medical, așa cum s-a confirmat prin Comunicatul CE privind “Construirea unei Uniuni Europene a Sănătății: consolidarea rezilienței UE în caz de amenințări transfrontaliere la adresa sănătății” (COM/2020/724 final): “Criza din domeniul sănătății publice determinată de COVID-19 a evidențiat faptul că UE și Statele Membre trebuie să depună mai multe eforturi în ceea ce privește planificarea pregătirii și răspunsului în caz de epidemii și alte amenințări transfrontaliere grave la adresa sănătății. În timp ce structurile și mecanismele instituite la nivelul UE ca parte a Deciziei privind amenințările transfrontaliere grave la adresa sănătății au facilitat schimbul de informații cu privire la evoluția pandemiei și au sprijinit măsurile naționale specifice adoptate, ele nu au putut să declanșeze în timp util un răspuns comun la nivelul UE și să asigure o comunicare coerentă a riscurilor”. Mai exact, în domeniul pregătirii și planificării răspunsului, Comisia solicită Statelor Membre, agențiilor decentralizate și ECDC să promoveze acțiunile țintite pot viza, de exemplu: reorganizarea rețelelor spitalicești cu o capacitate flexibilă de creștere bruscă a cererii, transportul

transfrontalier și tratamentul pacienților în timpul urgențelor sanitare, o disponibilitate suficientă a structurilor de asistență medicală primară, o bună integrare a tuturor nivelurilor de asistență medicală și socială, disponibilitatea de personal medical suficient și bine calificat care să poată fi redistribuit pentru noi roluri în caz de urgență, punerea la dispoziție a unei finanțări adecvate pentru instrumentele de e-sănătate (inclusiv telemedicina). Politicile și acțiunile din sectorul medical contribuie în mod direct la respectarea Agendei 2030 SDGs 3, 5 și 10. În acest context, cooperarea și investițiile transfrontaliere în domeniul medical, pe lângă infrastructura tipică, concentrarea pe schimbul de experiență, instruirile comune, instituții medicale reziliente, moderne, bine gestionate și performante, oferind servicii medicale personalizate pentru excelență și proceduri standard, vor fi considerate astfel o înaltă prioritate în următoarea perioadă de programare. În AP există o infrastructură și servicii medicale bine dezvoltate cu indicatori de performanță similari cu cei europeni, în special în județele cu centre universitare. Însă, distribuția funcțiilor de sănătate publică este cu mult mai densă în județele ungare și există disparități intra regionale în infrastructura medicală între județe mai dezvoltate precum Timiș, Bihor, Csongrád-Csanád și Hajdú-Bihar, și alte județe din nord (Satu Mare și Szabolcs-Szatmár-Bereg) și centrul regiunii (Arad, Békés). Timișoara este una dintre primele cinci cele mai importante centre universitare medicale din România, iar Oradea (reședința județului Bihor), Debrecen (Hajdú-Bihar), Szeged (din Csongrád-Csanád) și Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg) au universități sau facultăți de medicină care se reflectă și în numărul mai mare de medici în județe mai dezvoltate. Având în vedere provocările unor indicatori de capital uman, starea generală a sănătății populației (care nu este cartografiată complet), precum și provocările recente cauzate de criza medicală fără precedent și nevoia de a asigura un sistem medical rezilient, modern și coordonat la nivelul UE, dotarea actuală a infrastructurii medicale și, mai presus de toate, funcționalitatea și capacitatea de răspuns la urgențe a serviciilor medicale nu par să răspundă necesităților nou apărute.

Exemple de acțiuni sprijinite (lista neexhaustivă):

1. Analiza tendințelor, a nevoilor, a standardelor și a barierelor în calea cooperării pentru serviciile de asistență medicală în PA (inclusiv starea de sănătate a populației)
2. Cursuri de formare pentru angajații publici și societatea civilă în domeniul serviciilor de sănătate
3. Rețele de schimb de bune practici și de învățare reciprocă în domeniul serviciilor de asistență medicală
4. Elaborarea de planuri de acțiune (transnaționale/transfrontaliere) și de strategii de dezvoltare în domeniul sănătății (inclusiv răspunsul comun și mobilizarea protecției civile)
5. Investiții în infrastructură, echipamente, software/hardware IT, sprijin pentru e-Guvernare în domeniul sănătății
6. Proiecte pilot / demonstrative / inovatoare / de cercetare în domeniul sănătății

Programul va prevedea două tipuri de intervenții, mai exact:

- Intervenții de investiții (corelate cu cheltuieli în infrastructura și echipamentele necesare pentru îmbunătățirea cooperării, în general pentru toate tipurile de proiecte și, în special, să livreze acțiuni pilot), și
- Intervenții soft.

Măsurile soft vor fi standardizate pentru a îmbunătăți cadrul logic al proiectelor, impactul potențial și sustenabilitatea, prin acorduri consolidate de cooperare instituțională și soluții comune. În acest sens, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica activele teritoriale comune. Este de așteptat

ca rezultatele acțiunilor-pilot să fie ulterior preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata proiectului. Proiectele care nu prevăd acțiuni pilot sunt așteptate să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi măsuri ușoare planificate capabile să intensifice cooperarea și gândirea strategică comună. În plus, operațiunile de importanță strategică trebuie să aibă un impact înalt asupra obiectivelor programului și o contribuție maximă la principiile orizontale aplicabile în domeniul intervenției. Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate un mijloc de a obține o mai bună cooperare, nu un scop pentru proiect.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se așteaptă să aibă un impact de mediu negativ semnificativ din cauza naturii acestora.

Schimbare așteptată:

Creșterea rezilienței, a gradului de personalizare și a calității în sectorul sănătății datorită cooperării

Beneficiari potențiali:

- Administrațiile / administrațiile locale și județene și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile/agențiile regionale
- Instituții publice de sănătate - spitale și clinici, instituții sociale
- Organizații neguvernamentale, non-profit, inclusiv organizații de femei și de tineret și organizații de protecție civilă
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație), instituții de cercetare
- Asociații micro regionale
- Agențiile de dezvoltare regională și județeană
- Organizațiile de gestionare a euroregiunilor
- Parteneri sociali
- GECT-uri

2.2.1.2. Indicatori

2.2.1.2. Indicatori

Referință: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final(2029) [200]
2	OS 4.1	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluții	0	18
2	OS 4.1	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor	Acțiune pilot	0	18

2	OS 4.1	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	44
---	--------	--------	--	-------------	---	----

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
2	OS 4.1	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	18	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	N/A
2	OS 4.1	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizații	0	2021	35	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	A se evita dubla-numărare

2.2.1.3. Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri țintă ale acestui Obiectiv specific sunt:

- partenerii de cooperare care vor fi vizați direct de acțiunile care pot viza instruire comune, evenimente și schimbul de experiență în domeniile de acțiune și astfel beneficia direct de capacități îmbunătățite de a dezvolta și implementa acțiuni comune în AP;
- populația AP care locuiește în zonele de implementare și administrațiile publice locale care vor fi implicate direct în livrarea acțiunilor pilot și vor beneficia de rezultatele acestora (locuitorii AP care beneficiază de accesul îmbunătățit la serviciile medicale și comunitare, administrațiile locale care beneficiază de un acces mai bun la infrastructura medicală și servicii personalizate, etc.);
- tineri, femei și persoane cu dizabilități din AP care vor fi considerate un grup țintă special care va fi implicat în acțiuni pilot/sensibilizarea/activitățile de instruire care vizează îmbunătățirea serviciilor medicale, inclusiv ca profesioniști viitori în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv asupra gestionării șomajului în rândul tinerilor, egalitatea de gen și problemele de accesibilitate);
- alți posibili parteneri cooperanți/organizații din AP care pot replica mai bine acțiunile pilot, prin aplicarea lecțiilor învățate, noi proceduri și sisteme comune de lucru, precum și contribuirea la

sustenabilitatea viitoare a acțiunii prin semnarea noilor acorduri de cooperare instituțională în domeniile de acțiunile sau în alte domenii corelate (prevenirea riscurilor, dezvoltare urbană și rurală integrată, cercetare și dezvoltare, educație, angajare și instruire profesională, incluziune socială adresată în special grupurilor speciale vulnerabile, politicilor de îngrijire familială, egalitatea de gen, etc.).

2.2.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile preconizate adresează toate tipurile de teritorii, zone urbane/rurale, zone marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zone montane, zone metropolitane etc. Deși acțiunile nu preconizează o concentrare teritorială specifică, Programul va încuraja (i.e. prin criteriile de selecție), conform Agendei Teritoriale UE 2030, coeziunea internă în cadrul AP, printr-o cooperare intermunicipală consolidată și cu mai mulți participanți (de ex. administrația publică, societatea civilă și GECT-urile) în domeniul sănătății pentru un sistem mai rezilient și mai performant, capabil să atingă un spectru mai larg din populația AP și să ofere servicii medicale mai diversificate și personalizate, în funcție de nevoile specifice identificate și gestionate în comun. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină cont de caracteristicile teritoriale specifice și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate cu strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (local, regional, național). Aceste aspecte vor fi reflectate în propunerile de proiect trimise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor adresate și în relevanța politicii.

2.2.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.2.1.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.1	128	20,257,767
2	FEDR	OS 4.1	129	9,208,076
2	FEDR	OS 4.1	131	1,841,615
2	FEDR	OS 4.1	132	5,524,846

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.1	01	36,832,304

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.1	33	36,832,304

2.2.2. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistență tehnică)

Referință: punctul (e) din Articolul 17(3)

PO4 - (vi) consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.2.2.1. Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună:

Turismul și cultura au fost afectate puternic de pandemia COVID-19, așa cum a fost confirmat de principalele organisme UE (CE, Parlamentul și Comitetul Regiunilor) și organizațiile internaționale (precum UNESCO și UNWTO), cu diferite ocazii între sfârșitul lui 2020 și prima jumătate a lui 2021. Există o dezbatere amplă la nivel internațional privind oportunitățile pentru recuperarea în sectoarele turismului și cultural, concentrându-se pe nevoia de a crește reziliența, atingând un public nou, digitalizarea patrimoniului cultural, crearea unor noi parteneriate, rute și sinergii între sectoare, etc. Cultura și turismul reprezintă o Prioritate importantă a Planului de Acțiune SUERD (AP3) care vizează, printre altele: susținerea implementării unui sistem armonizat de monitorizare dedicat turismului capabil să ofere date statistice comparabile și complete în toate cele 14 state care fac parte din SUERD; să dezvolte Căi Culturale noi și să le susțină pe cele existente relevante în Regiunea Dunării și în alte regiuni. Totodată, acțiunile din domeniul turismului și culturii sunt considerate priorități conform strategiilor sectoriale dedicate ale autorităților locale din AP și contribuie direct la îndeplinirea Agendei 2030 SDG 11.

Dezvoltarea sectorului turistic în AP a fost documentată printr-o creștere a capacităților de cazare în județele componente în timp, deși există o disparitate națională între România și Ungaria, unde aceasta din urmă are un număr dublu de paturi în cazările turiștilor per capita. Conform indicatorilor fluxurilor de turiști, rata de ocupare este în general scăzută și foarte scăzută, cu o medie de 35-38%, scăzând până la 18-19% în unele județe ungare. Începând din 2010, șederile peste noapte ale turiștilor au crescut în general în toată zona, însă numărul mediu de șederi peste noapte s-au redus în perioada 2008-2018 și au fost observate disparități interne mari la nivelul AP. Deși șederile mai scurte pot indica o atractivitate scăzută a locurilor turistice ca destinație pentru vacanțe pe termen mediu și lung, șederi mai scurte pot sugera o schimbare în comportamentul turiștilor cu o mai mare mobilitate și dorință de a experimenta turismul itinerar în zonă: aceasta se poate transforma în active și puncte forte regionale care însă pot fi realizate doar prin cooperarea între actorii implicați în administrarea obiectivelor turistice (prin crearea rutelor tematice/de nișă și itinerariilor).

În ceea ce privește capitalul cultural, punctele forte ale AP și centrele culturale sunt promovate la nivel european, însă acestea se încadrează în ultimele 25 de procente în ceea ce privește infrastructura

și serviciile culturale și creative. Există elemente comune ale potențialului sub forma unui patrimoniu cultural partajat (precum patrimoniul arhitectural art nouveau, precum și patrimoniul religios și rural) care pot reprezenta un punct de colaborare și o oportunitate de a promova avantajele comune ale zonei. Elementele intangibile ale patrimoniului cultural precum și valorile culturale contemporane au potențialul de a contribui activ la dezvoltarea unui instrument de conservare pe termen lung a patrimoniului cultural comun al întregii zone vizate. Consolidarea și cooperarea clusterelor transfrontaliere și huburilor culturale au potențialul de a fi dezvoltate prin cooperarea comună în domeniul culturii și turismului, ca mijloc pentru dezvoltarea socio-economică a zonei transfrontaliere, ținând cont și de nevoia de a implica activ așezările rurale pentru a asigura dezvoltarea echilibrată și coeziunea regiunii.

Exemple de acțiuni sprijinite (listă neexhaustivă):

1. Identificarea posibilităților de a face oferta turistică sustenabilă sau de a crea noi produse turistice de interes public, sustenabile (inclusiv analiza tendințelor, cartografierea resurselor, evaluarea barierelor în calea cooperării)
2. Dezvoltarea unor astfel de oferte și produse turistice sustenabile, inclusiv investiții, integrate în strategii turistice comune pentru dezvoltarea locală
3. Inițiative de marketing teritorial (marketing, comunicare, campanii de sensibilizare privind resursele și tradițiile locale)
4. Formări, consolidarea capacităților și schimburi de experiență între actorii transfrontalieri
5. Identificarea, cartografierea și dezvoltarea ulterioară a patrimoniului cultural (material și imaterial), inclusiv conservarea, protecția, conservarea și reabilitarea acestuia, precum și elaborarea de strategii comune de promovare și conservare și evaluarea barierelor în calea cooperării
6. Cartografierea nevoilor și posibilităților de digitalizare a patrimoniului cultural și elaborarea de strategii comune
7. Îmbunătățirea interpretării / adoptarea unor metode inovatoare de marketing teritorial prin "Modele de povestire" ("Istorie vie" și "Patrimoniu viu")
8. Acțiuni pilot pentru soluții inovatoare (inclusiv achiziționarea de hardware/software) și crearea de rute tematice, fără marcă comercială specifică) pentru protecția și valorificarea patrimoniului cultural / rural / natural / religios.
9. Implicarea autorităților și comunităților locale (inclusiv a școlilor) pentru a construi legături interculturale și transculturale cu diferiți parteneri (dezvoltarea competențelor, conținuturi educaționale și inițiative culturale, evenimente comune etc.).
10. Promovarea inițiativelor legate de Noul Bauhaus european.

Programul va prevedea două tipuri de intervenții, mai exact:

- Intervenții de investiții (corelate cu cheltuieli în infrastructura și echipamentele necesare pentru îmbunătățirea cooperării, în general pentru toate tipurile de proiecte și, în special, să livreze acțiuni pilot), și
- Intervenții soft.

Măsurile soft vor fi standardizate pentru a îmbunătăți cadrul logic al proiectelor, impactul potențial și sustenabilitatea, prin acorduri consolidate de cooperare instituțională și soluții comune. În acest sens, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica activele teritoriale comune. Este de așteptat ca rezultatele acțiunilor-pilot să fie ulterior preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata

proiectului. Proiectele care nu prevăd acțiuni pilot sunt așteptate să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi măsuri ușoare planificate capabile să intensifice cooperarea și gândirea strategică comună. Totodată, operațiunile de importanță strategică ar trebui să aibă un impact crescut asupra obiectivelor programului și o contribuție maximală asupra principiilor orizontale aplicabile în domeniul intervenției.

Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate un mijloc de a obține o mai bună cooperare, nu un scop pentru proiect.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece au fost evaluate ca fiind compatibile cu instrucțiunile tehnice RRF DNSH. Mai exact, acțiunile preconizate se așteaptă să contribuie direct la obiectivele de mediu care rezultă din SEA, contribuind la valorificarea sustenabilă a resurselor culturale.

Schimbare așteptată:

Dezvoltarea unei viziuni comune pentru promovarea comună a patrimoniului cultural și natural comun, inclusiv a inițiativelor culturale și a dezvoltării de obiective turistice și de nișe turistice.

Beneficiari potențiali:

- Administrațiile / agenții locale și județene, autoritățile și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile/agențiile regionale
- Organizații neguvernamentale, fără scop lucrativ, inclusiv organizații culturale, sportive, de tineret și de femei
- Biserici
- Administrațiile parcurilor naționale/naturale
- Instituții de protecție a mediului
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație), instituții de cercetare
- Asociații micro regionale
- Agențiile de dezvoltare regională și județeană
- Organizațiile de gestionare a euro-regiunilor
- Muze, biblioteci, teatre
- Birourile de Patrimoniu Cultural
- Camere de comerț și parteneri sociali
- GECT-uri

2.2.2.2. Indicatori

Referință: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final(2029) [200]
2	OS 4.2	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluții	0	18
2	OS 4.2	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în	Acțiune pilot	0	18

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final(2029) [200]
			comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor			
2	OS 4.2	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	44

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final(2029)	Sursa de date	Comentarii
2	OS 4.2	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	18	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	N/A
2	OS 4.2	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizații	0	2021	35	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	Evitarea dublei numărări

2.2.2.3. Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri țintă ale acestui obiectiv specific sunt:

- partenerii de cooperare, care vor fi vizați direct de acțiunile care pot viza instruire, evenimente comune și schimb de experiență în domeniile de acțiune și astfel vor beneficia de capacități îmbunătățite de dezvoltare și implementare acțiuni comune în AP;
- populația AP care trăiește în zonele de implementare, administrațiile publice locale și comunitatea socioeconomică care va fi direct implicată în livrarea acțiunilor pilot și va beneficia de rezultatele acestora (i.e. locuitorii din AP care beneficiază de acces îmbunătățit la patrimoniul cultural și natural, administrațiile locale și comunitatea socioeconomică, care beneficiază de oportunități sporite pentru diversificarea economiilor locale și posibilitatea de creare de noi locuri de muncă în sectoarele culturale și turistice, etc.);

- tineri și femei din AP care vor fi considerați un grup țintă special care să fie implicat în acțiuni pilot/sensibilizare/activități de instruire care vizează dezvoltarea unor situri turistice și inițiativelor culturale, inclusiv ca profesioniști viitori în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv pentru gestionarea problemelor de șomaj și de egalitate de gen);
- alți potențiali parteneri / organizații de cooperare în AP care pot replica mai mult acțiunile pilot, prin aplicarea lecțiilor învățate, noi proceduri și sisteme de lucru comune, precum și contribuția la sustenabilitatea viitoare a acțiunii prin semnarea noilor contracte de cooperare instituțională în domenii de acțiune sau alte domenii corelate (i.e. dezvoltarea urbană și rurală integrată, lanțul agricol și de valoare a alimentelor, cercetare și dezvoltare, educație, angajare și instruire profesională, incluziunea socială adresată în special grupurilor vulnerabile speciale, egalitatea de gen, etc.).

2.2.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile prevăzute pot viza toate tipurile de teritorii, i.e. zonele urbane/rurale, zonele marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zonele montane, zone protejate / rezervații naturale, etc. Deși acțiunile nu prevăd o concentrare teritorială specifică, Programul va încuraja (i.e. prin criteriile de selectare), conform Agendei teritoriale UE 2030, coeziunea internă AP pentru consolidarea legăturilor rurale și urbane și cooperarea intermunicipală pentru protecția comună și valorificarea sustenabilă a resurselor naturale și culturale, în baza principiilor asociate cu managementului integrat al destinației turistice, coeziunea teritorială, dezvoltarea sustenabilă urbană și rurală și dialogul cultural. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină cont de caracteristicile teritoriale și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate la strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (local, regional, național). Aceste aspecte se vor reflecta în propunerile de proiect transmise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor adresate și în relevanța politicii.

2.2.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.2.2.6. Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.2	165	9,208,076
2	FEDR	OS 4.2	166	14,732,922
2	FEDR	OS 4.2	167	12,891,306

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.2	01	36,832,304

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	FEDR	OS 4.2	33	36,832,304

2.3. Titlul Priorității (se repetă pentru fiecare prioritate)

Prioritatea 3. O cooperare transfrontalieră mai sustenabilă, bazată pe comunitate și mai eficientă

2.3.1. Obiectiv specific

(se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

Referință: punctul (e) din Articolul 17(3)

ISO 1 – O mai bună guvernare a cooperării

2.3.1.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Referință: punctul (e)(i) din Articolul 17(3), punctul (c)(ii) din Articolul 17(9)

Raționamentul și nevoile și oportunitățile de intervenție comună:

Capacitățile instituționale și cooperarea reprezintă o prioritate importantă (AP 10) conform Planului de Acțiune SUERD pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027. În acest scop, printre altele, SUERD AP 10 își propune: să îmbunătățească capacitățile instituționale pentru a furniza servicii publice de înaltă calitate; să faciliteze cooperarea administrativă a comunităților care lucrează în regiunile de frontieră; să revizuiască blocajele asociate cu o rată scăzută de absorbție a fondurilor UE și Invest UE și îmbunătățirea coordonării finanțării; încurajarea cooperării în baza încrederii comune între actorii statului și din afara statului pentru a crește nivelul de trai al locuitorilor regiunii Dunării; sporirea capacităților orașelor și municipalităților pentru a facilita dezvoltarea locală și regională. Construirea capacităților instituționale, proceselor de guvernare participatorii, conduse de comunitate și cu mai mulți actori, respectând drepturile omului și principiile anti-discriminare, contribuirea la îndeplinirea Agendei 2030 SDG 16.

Există puncte comune în modul în care este organizată structura administrativă pe mai multe niveluri a celor două state, unde nivelurile NUTS 3 și LAU 2 sunt cele mai relevante în ceea ce privește competențele, după instituțiile guvernamentale centrale. Există modele similare în implementarea coordonării guvernării verticale folosind asociații de autoritate publică și federații implicate într-un mod larg general de promovare a dezvoltării locale. Disparitățile existente în capacitatea administrativă la nivelul AP pot afecta capacitatea potențialilor beneficiari să acceseze fondurile de cooperare și să modernizeze serviciile publice în beneficiul comunităților transfrontaliere. În acest

context, economiile de scară pentru planificarea și livrarea serviciilor, schimb de la persoană la persoană, analiza comună a barierelor de cooperare, activitățile de construire a capacității pot fi urmărite prin cooperare conform programului viitor, pentru o mai bună acoperire teritorială și o calitate crescută și inovația guvernării transfrontaliere. Zona este caracterizată de o lungă istorie de cooperare informală sau dorință exprimată de cooperare, prin inițiative de înfrățire, construirea de euro-regiuni și crearea GECT-urilor. Înfrățirea este un model tipic aplicat de-a lungul graniței inclusiv cooperarea nestandardizată și neinstituționalizată a centrelor urbane regionale învecinate mari, precum și între așezări mai mici. Pe de altă parte, asociațiile intercomunitare și voluntare ale administrațiilor publice depind în mare parte de finanțarea de jos în sus și, din același motiv, sectorul CSO este relativ slab. În mod similar, deși GECT-urile reprezintă o realitate de cooperare mai mare a AP, resursele umane și financiare sunt diferențiate și depind și de finanțarea de sus în jos. În termeni generali, analiza a arătat că interacțiunea comunității (schimburile, conexiunile) în AP nu este înțeleasă în totalitate, ceea ce sugerează că există nevoia de a investi mai mult în acțiuni interumane care pot permite mobilizarea comunităților locale, sporind capacitățile acestora să își exprime nevoile comune și să propună soluții comune la probleme comunitare comune, printr-o abordare de jos în sus.

Exemple de acțiuni sprijinite (listă neexhaustivă):

1. Studii transfrontaliere privind barierele în calea cooperării
2. Lecții învățate din experiențele anterioare
3. Cartografierea standardelor și a legislației
4. Elaborarea de planuri de acțiuni comune / strategii / acorduri instituționale
5. Formări comune privind modul de abordare a barierelor din calea cooperării
6. Acțiuni pilot/demonstrative pentru eliminarea barierelor
7. Studii transfrontaliere în domenii care nu sunt acoperite de obiectivele selectate în cadrul OP2 și OP4
8. Lecții învățate din experiențele anterioare
9. Elaborarea de planuri de acțiuni comune / strategii / acorduri instituționale privind Agenda 2030 și soluții personalizate pentru mecanisme teritoriale integrate în AP
10. Formări comune, evenimente și schimburi de experiență privind planificarea strategică transfrontalieră, dezvoltarea de proiecte și intervenția comună
11. Acțiuni pilot/demonstrative la scară mică în domenii care nu sunt acoperite de obiectivele selectate în cadrul OP2 și OP4, axate pe politici/strategii/sisteme de coordonare a fondurilor multiple, monitorizare și evaluare (M&E) la nivel transfrontalier
12. Formări la scară mică, evenimente, schimburi între specialiști cu rol echivalent și acțiuni interumane
13. Inițiative comunitare legate de Noul Bauhaus european

Intervențiile ISO 1 pot avea o abordare transversală (de exemplu, cursuri de formare și schimb de experiență inter pares privind "gândirea strategică transfrontalieră", analiza standardelor de calitate a serviciilor publice transfrontaliere / bariere în calea cooperării) sau o abordare sectorială (care, în acest caz, va avea în vedere subiecte legate de OP care nu au fost selectate, cum ar fi crearea de strategii și capacități legate de clusterelor de inovare, cartografierea lanțurilor valorice transfrontaliere, analiza fluxurilor de trafic transfrontalier, pilotarea inițiativelor comunitare pornind de la acțiuni de la om la om și altele). Totodată, pentru a crește sustenabilitatea cooperării și posibila extindere, și sub ISO 1, se așteaptă ca toate proiectele care prevăd acțiuni-pilot să dezvolte și să testeze soluții comune pentru a aborda probleme comune sau pentru a valorifica bunurile teritoriale comune. Rezultatele acțiunilor-pilot sunt apoi de așteptat să fie preluate sau extinse, ceea ce va permite să se demonstreze că organizațiile care fac parte din proiect intenționează să coopereze în continuare dincolo de durata

proiectului. Proiectele fără acțiuni pilot sunt de așteptat să aibă, totuși, o contribuție importantă la creșterea cooperării între organizațiile din AP prin orice alt tip de intervenție comună. Criteriile comune de eligibilitate pentru toate tipurile de proiecte vor fi măsurile de tip soft planificate de intensificare a cooperării și gândirii strategice comune cu valoare adăugată transfrontalieră ridicată. În plus, operațiunile de importanță strategică trebuie să aibă un impact ridicat asupra obiectivelor programului și o contribuție maximă la principiile orizontale aplicabile în domeniul intervenției (i.e. soluționarea barierelor din calea cooperării sau umplerea lacunelor de date transfrontaliere importante pentru a fundamenta mai mult strategiile comune).

Investițiile în infrastructură și echipamente sunt eligibile și vor fi considerate ca mijloace pentru obținerea unei mai bune cooperări, nu în scopul proiectului.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se așteaptă să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului din cauza naturii acestora.

Schimbare așteptată:

- O mai bună înțelegere a barierelor din calea cooperării și definirea unor posibile soluții cu implicarea nivelului de guvernare adecvat
- O mai bună înțelegere a schimburilor transfrontaliere și o capacitate sporită de planificare a acțiunilor comune eficiente care să conducă la o creștere a numărului și calității strategiilor comune.
- Acțiuni sporite între oameni și cooperarea transfrontalieră în cadrul inițiativelor comunitare deschid calea către intervenții viitoare, mai structurate, conduse de comunități.

Potențiali beneficiari:

- Administrațiile / agenții locale și județene, autoritățile și instituțiile acestora
- Ministerele și instituțiile specializate ale acestora, birourile regionale
- Organizațiile de gestionare a euroregiunilor
- GECT-uri
- Agențiile de dezvoltare regională și județeană
- Camere de comerț și parteneri sociali
- Instituții de învățământ (de orice nivel de educație) și instituții de cercetare
- Organizație neguvernamentală, fără scop lucrativ, inclusiv organizații culturale, sportive, de tineret și de femei
- Biserici
- Oficiile guvernamentale situate în județe

2.3.1.2 Indicatori

Referință: punctul (e)(ii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iii) din Articolul 17(9)

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapă de referință (2024) [200]	Obiectivul final(2029) [200]
3	ISO 1	RCO 116	Soluții elaborate în comun	Soluție	0	2
3	ISO 1	RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în	Acțiune pilot	0	2

			comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor			
3	ISO 1	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	Organizație	0	80

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final(2029)	Sursa de date	Comentarii
3	ISO 1	RCR 104	Soluții adoptate sau extinse de organizații	Soluții adoptate sau extinse	0	2021	2	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	N/A
3	ISO 1	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizații	0	2021	64	Sistemul de monitorizare al programului / chestionar	Evitarea dublei numărări

2.3.1.3 Principalele grupuri țintă

Referință: punctul (e)(iii) din Articolul 17(3), punctul (c)(iv) din Articolul 17(9)

Principalele grupuri vizate prin acest obiectiv specific sunt:

- partenerii care cooperează, vor fi vizați direct de acțiunile care pot prevedea instruire comune, evenimente și schimburi de experiență în domeniile de acțiune și vor beneficia în mod direct de capacități îmbunătățite pentru a dezvolta și implementa acțiuni comune în AP;
- populația AP care trăiește în zonele de implementare, administrațiile publice locale și comunitatea socioeconomică mai largă care va fi implicată direct în livrarea acțiunilor pilot și vor beneficia de rezultatele acestora (i.e. efectele directe ale barierelor reduse din calea cooperării);
- tinerii și femeile din AP, vor fi considerați un grup țintă special și vor fi implicați în acțiuni pilot/activități de sensibilizare/instruire, inclusiv ca profesioniști viitori în acest domeniu (cu un posibil impact pozitiv asupra gestionării șomajului în rândul tinerilor și aspectelor de egalitate de gen);
- alți potențiali parteneri de cooperare/organizații din AP care pot replica mai mult acțiunile pilot, prin preluarea lecțiilor învățate, a procedurilor și sistemelor noi comune de lucru, precum și

contribuirea la sustenabilitatea viitoare a acțiunii prin semnarea de noi acorduri de cooperare instituționale din domeniile de acțiune sau alte domenii conexe (i.e. dezvoltarea urbană și rurală integrată, lanțul valorii alimentelor și agricultură, economia verde, cercetare și dezvoltare, învățământ, angajare și instruire profesională, incluziune socială și reducerea sărăciei adresate în special grupurilor vulnerabile speciale, egalitatea de gen, managementul graniței și migrației etc.).

2.3.1.4 Indicarea teritoriilor specifice vizate inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: Articolul punctul (e)(iv) din 17(3)

Acțiunile prevăzute se adresează tuturor tipurilor de teritorii, în special zonele urbane/rurale, zonele marginalizate așa cum sunt definite de fiecare țară participantă, zone montane, zonele protejate / rezervațiile naturale, etc. Deși acțiunile nu prevăd o concentrare teritorială specifică, Programul încurajează (i.e. prin criteriile de selecție), conform Agendei teritoriale UE 2030, coeziunea internă AP pentru legături rurale și urbane consolidate și cooperarea intermunicipală pentru dezvoltarea strategiilor transfrontaliere și acordurilor instituționale, în baza principiilor de guvernare pe mai multe niveluri, participarea și implicarea comunităților locale în procesul decizional, nediscriminarea și dialogul cultural. Totodată, studiile comune și analiza prevăzută în această Prioritate vor contribui la îmbunătățirea cunoștințelor privind modelele de dezvoltare teritorială AP, fluxurile și zonele funcționale. În termeni generali, toate acțiunile trebuie să țină seama de caracteristicile teritoriale specifice și de nevoile zonelor vizate (pe ambele părți ale graniței) și vor fi aliniate cu strategiile teritoriale relevante la toate nivelurile de guvernare (locală, regională, națională). Aceste aspecte se vor reflecta în propunerile de proiect trimise de potențialii beneficiari, fiind detaliate în descrierea nevoilor care vor fi adresate și relevanța politicii.

2.3.1.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: punctul (e)(v) din Articolul 17(3)

N/A

2.3.1.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Referință: punctul (e)(vi) din Articolul 17(3), punctul (c)(v) din Articolul 17(9)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	FEDR	ISO 1	171	14,469,834

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	FEDR	ISO 1	01	14,469,834

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	FEDR	ISO 1	33	14,469,834

3. Planul de finanțare

Referință: punctul (f) din Articolul 17(3)

3.1 Alocări financiare pe ani

Referință: punctul (g)(i) din Articolul 17(3), punctele (a) - (d) din Articolul 17(4)

Tabelul 7

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR (obiectivul de cooperare teritorială)	0	24.044.693	24.430.924	24.824.877	25.226.711	20.903.374	21.321.441	140.752.020
Total	0	24.044.693	24.430.924	24.824.877	25.226.711	20.903.374	21.321.441	140.752.020

3.2 Totalul alocărilor financiare pe fond și cofinanțare națională

Referință: punctul (f)(ii) din Articolul 17(3), punctele (a) - (d) din Articolul 17(4)

Tabelul 8

Obiectiv de politică Nr.	Prioritate	Fond (după caz)	Baza de calcul Sprijinul UE (cost total eligibil sau contribuție publică)	Contribuția UE (a)=(a1)+(a2)	Defalcarea orientativă a contribuției UE		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contrapartidei naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rata de cofinanțare (f)=(a)/(e)	Contribuții din partea țărilor terțe (informativ)
					Fără AT în temeiul articolului 27(1) (a1)	Pentru AT în temeiul articolului 27(1) (a2)		Public național (c)	Privat național (d)			
	Prioritate 1	ERDF	Total eligibil	46,448,167	3,409,501	3,038,666	11,612,042	10,450,838	1,161,204	58,060,209	80%	
	Prioritate 2	ERDF	Total eligibil	78,821,131	73,664,609	5,156,522	19,705,283	17,734,755	1,970,528	98,526,414	80%	
	Prioritate 3	ERDF	Total eligibil	<u>15,482,722</u>	<u>14,469,834</u>	<u>1,012,888</u>	<u>3,870,680</u>	<u>3,483,612</u>	<u>387,068</u>	<u>19,353,402</u>	<u>80%</u>	
	Total	Toate fondurile		140,752,020	131,543,944	9,208,076	35,188,005	31,669,205	3,518,800	175,940,025	80%	

4. Acțiunile întreprinse pentru a implica partenerii de program relevanți în pregătirea programului Interreg și rolul acestor parteneri de program în implementarea, monitorizarea și evaluarea acestuia

Referință: punctul (g) din Articolul 17(3)

Pregătirea programului

Implicarea partenerilor programului relevanți în pregătirea programului Interreg a fost asigurată conform Codului de conduită european privind parteneriatul stabilite de Regulamentul Delegat (UE) Nr. 240/2014 (conf. art. 8 din FEDR Reg. (UE) nr. 1060/2021). În particular, ca urmare a consultărilor realizate în cursul anului 2019 și pe baza acordului încheiat între cele două State Membre în ceea ce privește metodele pentru a asigura un proces de programare participativ, în noiembrie 2019, au fost aprobate Regulile de Procedură pentru Comitetul de Programare, la prima adunare a Comitetului de Programare. Membrii Comitetului de Programare sunt următorii:

Membrii votanți:

România:

- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (Autoritatea de Management a Programului Interreg V-A România-Ungaria)
- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Afacerilor Interne
- Consiliul județean Arad
- Consiliul județean Bihor
- Consiliul județean Satu Mare
- Consiliul județean Timiș

Ungaria

- Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului
- Biroul Prim Ministrului (Politica de Dezvoltare UE)
- Ministerul Finanțelor
- Biroul Programului Széchenyi SRL Non-profit (SZPO)
- Consiliul județean Békés
- Consiliul județean Csongrád-Csanád
- Consiliul județean Hajdú-Bihar
- Consiliul județean Szabolcs-Szatmár-Bereg

Observatorii:

- Comisia Europeană, Politica Urbană și Regională DG

România

- Autoritatea de Audit (din cadrul Curții de Conturi din România)
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
- Ministerul Finanțelor
- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
- Asociația Orașelor din România

5488/21

M
R/
N
C/
sr

68

ANEXA

ECO
MP.2

RO

- Agenția pentru Dezvoltare Regională, Regiunea de Vest
- Agenția pentru Dezvoltare Regională, Regiunea Nord-Vest
- Asociația pentru Promovarea Patrimoniului Natural și Cultural din Banat și Crișana „Excelsior”
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură din județul Arad
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Banat Regele Mihai I al României
- Secretariatul pentru Strategia Regiunii Dunărea
- Asociația Orașelor din România
- Asociația de Protecție a Mediului și Naturii Csemete.

Comitetul de Programare respectă în totalitate principiul de guvernanță la mai multe niveluri și include reprezentanți din toate categoriile de actori relevanți interesați, așa cum sunt menționate în CPR art. 8, mai exact: a) autoritățile urbane și alte autorități publice; b) parteneri economici și sociali; c) organe relevante care reprezintă societatea civilă, partenerii de mediu și organele responsabile de promovarea incluziunii sociale, drepturile fundamentale, drepturile persoanelor cu dizabilități, egalitatea de gen și nediscriminarea; d) organizațiile de cercetare și universități.

Consultări derulate în timpul pregătirii programului

Implicarea pe scară largă a partenerilor de program relevanți (inclusiv autoritățile și instituțiile publice naționale și publice, precum și instituțiile de învățământ superior, ONG-uri și parteneri sociali, pe lângă membrii CP, așa cum este detaliat mai sus) pentru elaborarea programului Interreg a fost asigurată pe tot parcursul procesului de programare prin organizarea mai multor adunări bilaterale și tehnice, consultații (inclusiv studii) și evenimente organizate atât pe teren cât și online din 2019, după cum urmează:

- prima întâlnire tehnică pe tema programării - Békéscsaba (februarie 2019);
- 4 ateliere de lucru bilaterale (183 participanți) pe ambele părți ale graniței (iulie-august 2019);
- prima reuniune a CP (Comitet de Programare) la Nyiregyhaza (noiembrie 2019) – aprobarea Regulilor de Procedură ale PC;
- chestionar online privind posibilele interese ale beneficiarilor în Programul viitor și OP-urile propuse în perioada 2021-2027 (ianuarie 2020);
- 5 ateliere de lucru (>250 participanți) dedicate fiecărui OP și OSI organizate pe ambele părți ale graniței (februarie 2020);
- întâlnire tehnică AM/AN/SC în Gyula privind procesul de programare – OP-uri, SCO, proiecte strategice (martie 2020);
- relansarea studiului online privind potențialele interese ale beneficiarilor în Programul viitor și OP-urile propuse în perioada 2021-2027 (iulie 2020);
- chestionarul online dedicat membrilor CP privind principiul parteneriatului și implicarea în procesul de programare (iulie 2020);
- 1 întâlnire online la nivel înalt a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației din România și Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului din Ungaria (septembrie 2020) pentru a conveni asupra viitoarei configurări instituționale – nu s-a ajuns la un acord;
- 6 ateliere de lucru online (130 participanți) privind Analiza Teritorială, incluzând 2 ateliere de lucru cu instituțiile centrale din România și din Ungaria (octombrie 2020);
- 1 întâlnire la nivel înalt (februarie 2021) pentru stabilirea viitoarei configurații instituționale;

5488/21

M
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

- 12 întâlniri tehnice online între AM/AN/SC/SZPO și experții în programare (iunie 2020 - iunie 2021/în curs);
- 4 întâlniri online informale cu reprezentantul COM;
- 2 întâlniri de pregătire cu membrii CP privind Procedura scrisă asociată cu Analiza Teritorială (ianuarie 2021), respectiv la a doua întâlnire CP – alegerea OP-urilor (iunie 2021);
- Eveniment între colegi, cu Interreg V-A Italia-Slovenia, pe tema proiectelor strategice (februarie 2021);
- atelierul de lucru online TIA AM/AN/ SZPO și SC (Februarie 2021);
- interviuri online cu instituțiile centrale/ persoanele interesate relevante cu competențe asociate cu dezvoltarea regională și experiență în gestionarea ESIF/programele naționale concentrate în special pe conceptul și procedurile asociate cu proiectele strategice (ianuarie-februarie 2021);
- 2 runde de consultări - 4 ateliere de lucru online (125 participanți)- cu autoritățile naționale/regionale/locale în ambele State Memembre, privind scenariul pentru alegerea OP-urilor și OS-urilor asociate (aprilie 2021).
- a doua reuniune a CP pentru alegerea OP-urilor și obiectivelor specifice asociate care vor fi finanțate și aprobarea IP- secțiunile 1.1, 1,2 și 1.3.
- chestionar online privind potențialii solicitanți legat de lecțiile învățate din perioada de programare actuală și ideile de proiect pentru viitor (detalii privind partenerii identificați, rezultatele și indicatorii) (august-septembrie 2021)
- a treia reuniune a CP (15 septembrie 2021) și consultații naționale privind conceptul și metodologia pentru proiectele de importanță strategică (octombrie-decembrie 2021).
- consultări publice privind programul și procedura SEA (publicarea pe website-ul programului actual, consultări formale cu autoritățile de mediu din fiecare stat membru, grupuri de lucru SEA înființate și activate în România în perioada noiembrie 2021-februarie 2022, transmiterea de e-mailuri directe etc.).

Toate documentele trimise pentru consultări persoanelor interesate sunt publicate pe website-ul programului și vor fi însoțite de centralizatorul comentariilor primite și de modul în care s-a ținut cont de acestea pentru finalizarea documentelor. Consultările scrise cu membrii CP au respectat regulile de funcționare ale Comitetului, care permit timp suficient membrilor (în mod normal 10 zile lucrătoare sau 5 zile lucrătoare, în cazul procedurilor speciale, bine justificate) pentru transmiterea feedback-ului. Consultările publice pentru Programul Interreg și cele pentru proiectul raportului SEA au respectat principiile de transparență și bună guvernare, și au fost realizate în conformitate cu legile naționale ale celor doua State Memembre (acordând minimum 30 zile pentru SEA și la fel pentru IP).

Rolul partenerilor programului pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea

Conform Articolului 38 din Regulamentul (UE) Nr. 1060/2021, Statele Memembre vor stabili un CM în 3 luni de la notificarea aprobării de către Comisia a PC. Componenta CM va asigura o reprezentare echilibrată a autorităților relevante din Statele Memembre și a organelor intermediare (acolo unde se aplică) și, printr-un proces transparent, a reprezentanților partenerilor menționați în Articolul 29 din Regulamentul (UE) Nr. 1059/2021 și va îndeplini funcțiile prevăzute în Articolul 30 din Regulamentul (UE) nr. 1059/2021. Statele Memembre doresc să asigure cooperarea strânsă între partenerii ambelor State Memembre și cu sectorul privat și alte sectoare. Componenta Comitetului de Monitorizare va fi asigurată de către Statele Memembre prin nominalizare pentru înființarea oficială. Rolul membrilor va fi precizat în Regulile de Procedură.

5488/21

M 70
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

Regulile de Procedură ale CM (inclusiv Codul de Conduită sau prevederi speciale asociate cu prevenirea conflictelor de interese), Ghidul Solicitantului, apelurile de proiecte, metodologia și criteriile pentru selectarea operațiunilor, precum regulile de eligibilitate și manualele de implementare ale Programului vor fi adoptate imediat după adoptarea Programului de către CE, însă nu mai târziu de datele scadente prevăzute în reglementările aplicabile. CM va reprezenta Statele Membre participante legat de politica, nivelurile teritoriale și administrative, astfel va asigura o abordare transparentă care respectă principiile de parteneriat și guvernarea pe mai multe niveluri și o abordare de jos în sus.

În ceea ce privește articolul 40 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021, prin aprobarea metodologiei și a criteriilor utilizate pentru selectarea operațiunilor, precum și prin formularea de recomandări privind măsurile de reducere a poverii administrative pentru beneficiari, Comitetul de Monitorizare este responsabil pentru aprobarea documentației referitoare la apelurile de propuneri și implementare.

Selectarea operațiunilor se va efectua prin evaluare, cu implicarea evaluatorilor externi relevanți pentru domeniul intervențiilor, de ambele părți ale frontierei, care lucrează în perechi mixte (1 RO și 1 HU), pentru a asigura integrarea teritorială, juridică și holistică și sinergie cu situația națională și locală.

Comitetul de Monitorizare va aproba bugetul beneficiarilor Asistenței Tehnice și va putea monitoriza progresul financiar și profesional al acestora.

Construirea capacității partenerilor

Structurile Programului vor susține construirea capacității partenerilor în toate etapele de pregătire a programului (programare, implementare, monitorizare și evaluare), prin asigurarea unei asistențe complete, participării și informării permanente asupra logicii, regulilor și procedurilor de intervenție ale programului. În special, partenerii programului au fost implicați în mare măsură în etapa de programare care a contribuit la informarea și construirea capacităților și înțelegerea abordării, obiectivelor și priorităților viitoare ale Programului. Pe parcursul implementării Programului, partenerii vor fi susținuți în permanență de către SC, Punctele de Informare și de birourile de asistență stabilite cu scopul de a furniza informații actualizate și îndrumări legate de accesarea și implementarea cu succes a fondurilor disponibile.

5. Abordarea în materie de comunicare și vizibilitate pentru programul Interreg (obiective, public țintă, canale de comunicare, inclusiv comunicare prin intermediul rețelelor de socializare, dacă este cazul, buget planificat și indicatori relevanți pentru monitorizare și evaluare)

Referință: punctul (h) din Articolul 17(3)

Principii:

Ambiția Programului este de a face comunicarea o parte integrantă din procedurile de lucru la toate nivelurile, pe toată durata ciclurilor proiectelor și ale programului.

Comunicarea Programului se bazează pe următoarele principii principale:

5488/21

M 71
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

- Transparență și consecvență
- Flexibilitate
- Concentrarea pe parteneri
- Atenția pentru asigurarea principiilor orizontale
- Interacțiunea și sinergia cu alte programe, între proiecte și Program, și între proiecte, pentru a îmbunătăți calitatea și atenția pe capitalizarea rezultatelor

Publicul:

Grupurile țintă interne includ organismele programului, organizațiile și grupurile implicate în guvernarea Programului. Grupurile țintă externe sunt toate celelalte persoane interesate inclusiv:

- Potențiali parteneri/solicitanți: organizații eligibile care au un interes sau au capacitatea de a solicita finanțare
- Proiecte ale partenerilor/finanțate
- Utilizatorii finali și publicul general: cei care folosesc sau pot fi afectați de rezultatele proiectelor și de rezultatele programului, cetățenii din AP, cetățenii României și Ungariei, publicul general UE
- Influențatorii/multiplicatorii: Comisia Europeană, Parlamentul European, Comitetul Regiunilor, autoritățile naționale, regionale și locale și factorii de decizie politică, centrele informaționale UE, alte programe Interreg și proiectele acestora, Interact etc.
- Media (radio, televiziune, ziare, resurse online, publicații etc.)

Obiective:

Promovarea cooperării transfrontaliere prin atragerea și alocarea fondurilor proiectelor de înaltă calitate care sunt conforme cu strategia Programului și care contribuie la atingerea schimbării așteptate, prin oferirea propriilor rezultate în mod sustenabil, în același timp asigurând capitalizarea și diseminarea rezultatelor. Acest obiectiv general se traduce în următoarele obiective de comunicare:

- CO 1: Facilitarea fluxului eficient de comunicare la nivelul programului
- CO 2: Asigurarea susținerii eficiente pentru solicitanți și beneficiari
- CO3: Creșterea vizibilității rezultatelor

Instrumente și canale:

- Identitate vizuală (marca umbrelă Interreg sporește vizibilitatea și susține sinergiile cu alte programe)
- Comunicare online (website-ul programului, conectat cu portalul unic de internet care oferă acces la toate programele care implică statul membru respectiv, așa cum este solicitat de Articolul 46(b)) CPR, ca principalul instrument de comunicare, Facebook, deoarece s-a dovedit a avea succes, și alte platforme de comunicare socială relevante, care pot evolua în funcție de noile dezvoltări IT, comunicate scurte de știri/buletine informative, emailuri directe)
- Evenimente publice (evenimentul de lansare, orice tip de conferință, campania sau alte evenimente la scară largă, care sunt vizate de un public mai larg, participarea la evenimente de multiplicare, cooperarea cu alte programe Interreg și Interact, altele)
- Evenimente specifice (adunări și instruiți interne, evenimente informative, instruiți pentru beneficii, seminarii tematice etc.)
- Publicații și materiale promoționale (orice tip de produs tipărit sau digital tipăribil, de exemplu pliante, broșuri, albume, producții audio-vizuale, altele). Programul are o politică de publicații

prietenos cu mediul. Astfel, se vor prefera materialele prietenos cu mediul și soluții de tipărire precum hârtia reciclată. Materialele tipărite pe hârtie vor fi produse în mod sustenabil.

- Lucrări media (comunicatele de presă, organizarea conferințelor de presă pe tema evenimentelor majore, altele)

Planurile anuale de comunicare vor include detalii suplimentare legate de implementarea instrumentelor, canalelor precum și mesajelor și conținutului.

Monitorizare și evaluare

Comunicarea programului va fi evaluată în funcție de următorii indicatori stabiliți în funcție de obiectivele de comunicare:

- Nr. de adunări CM
- Nr. de adunări interne și instruirii organizate
- Nr. de participanți din cadrul personalului la Interact și alte inițiative între programe, concentrându-se pe schimbul de experiență
- Nr. de evenimente pentru informarea și promovarea programului (evenimentele vizate pentru solicitanți)
- Nr. participanților la evenimente informative organizate pentru aplicații
- Nr. evenimentelor specifice organizate pentru beneficiarii de proiect
- Nr. evenimentelor publice ale Programului organizate
- Nr. de publicații
- Nr. de mijloace de comunicare online folosite (website-ul programului, platformele de socializare)
- Traficul web și gradul de implicare din social media.

Datele vor fi obținute din statistica internă SC, analitica website-ului și instrumentele specifice de urmărire pentru platformele de socializare. Se va aloca o atenție specială monitorizării și publicității operațiunilor de importanță strategică (ref: art 36. 4 (e) Regulamentul Interreg), prin publicarea pe website-ul Programului și pe canalele de socializare a fișelor informative și rezumatelor actualizate ale proiectelor, inclusiv informațiilor privind evoluția procesului de implementare, precum și prin organizarea evenimentelor de comunicare, care implică Comisia și autoritățile și partenerii responsabili.

Bugetul și resursele

Comunicarea este o sarcină orizontală comună a AM, SC, AN, IP-uri, CM, și a proiectelor. Implementarea măsurilor de comunicare va fi sprijinită de toate organele programului, SC și IP în special. În plus, AM poate numi un responsabil de comunicare (ref: Art. 36((1) Regulamentul Interreg). Bugetul de comunicare va fi de cel puțin 0,3 la sută din bugetul total al Programului.

6. Indicarea sprijinului acordat proiectelor la scară mică, inclusiv proiectelor mici în cadrul fondurilor pentru proiecte mici

Referință: punctul (i) din Articolul 17(3), Articolul 24

5488/21

M 73
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

Proiectele cu un volum financiar limitat conform art. 24 (1) (a) din Reg. Interreg vor fi gestionate de AM prin apeluri de proiecte. Nu se va aplica Articolul 25 (SPF). Proiectele la scară mică vor echilibra dimensiunea medie de proiect a Programului și vor ajuta la creșterea impactului Programului. De asemenea, proiectele cu un volum financiar limitat pot implica un management mai ușor cu mai puține sarcini administrative pentru posibilii parteneri mai puțin experimentați.

Partenerii proiectelor la scară mică vor fi detaliați în apelurilor de proiecte dedicate, lansate pentru fiecare Obiectiv specific / PO și Obiectivul specific Interreg selectat, inclusiv acțiuni people-to-people. Scopul, printre altele, este atragerea de nou-veniți și instituții mici, care să inițieze cooperare la nivel transfrontalier pentru a construi parteneriate și rețele sociale transfrontaliere mai strâns conectate, astfel să aducă programul mai aproape de cetățenii din regiunea transfrontalieră.

Măsurile pot oferi oportunitatea de a implementa proiecte la scară mică în condiții simplificate care respectă recomandările evaluării impactului.

Mai exact, Programul va accepta proiecte la scară mică care au următoarele scopuri (lista nu este exhaustivă):

- Primele acțiuni de cooperare pentru nou-veniți;
- Stabilirea noilor rețele de guvernare (inclusiv elemente noi de cooperare);
- Testarea și finanțarea pentru proiecte mai mari;
- Acțiuni pilot mici și țintite;
- Capitalizarea rezultatelor altor inițiative (inclusiv transferul de know-how și schimbul de cunoștințe);
- Acțiuni de informare a publicului general;
- Acțiuni people-to-people, promovarea contactelor și interacțiunii între oameni, construirea încrederii.

Deși dimensiunea exactă a proiectelor la scară mică va fi stabilită prin decizia CM, se anticipează că proiecte de dimensiuni mai mici (aproximativ 200 000) vor fi prevăzute.

7. Dispoziții de punere în aplicare

7.1. Autoritățile de program

Referință: punctul (a) din Articolul 17(6)

Tabelul 10

Autoritățile de program	Numele instituției [255]	Persoana de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de Management	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	Dan BĂLĂNESCU	dan.balanescu@mdlpa.ro

5488/21

M 74
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

Autoritatea Națională (pentru programe cu țări terțe sau parteneri participante, dacă este cazul)	Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului	KISS-PARCIU Péter	hathatar@mfa.gov.hu
Autoritatea de Audit	Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României	Lucian Dan VLĂDESCU - Președinte	dan.vladescu@rcc.ro
Reprezentanți ai Grupului de auditori	Direcția Generală pentru Auditul Fondurilor Europene	DENCŐ Balázs Director General	balazs.dencso@eutaf.gov.hu
Organismul către care Comisia trebuie să efectueze plățile	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	Dan BĂLĂNESCU	dan.balanescu@mdlpa.ro

7.2. Procedura de înființare a secretariatului comun

Referință: punctul (b) din Articolul 17(6)

În conformitate cu articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1059/2021, Autoritatea de management (AM), după consultarea statelor membre, înființează un Secretariat Comun (SC) care asistă AM și Comitetul de Monitorizare (CM) în îndeplinirea funcțiilor lor respective.

Pentru o tranziție lină către următoarea perioadă de programare, structurile programului vor acționa ca ancore pentru o implementare cu succes. Prin urmare, pe baza punctelor forte existente, Secretariatul Comun al Programului Interreg VI-A România-Ungaria 2021-2027 este instituit pe baza Secretariatului Comun al Programului Interreg V-A România-Ungaria. SC va funcționa în cadrul Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră Oradea pentru granița România Ungaria (BRECO), situat în aria programului.

Structura instituțională de implementare din cadrul organizației-gazdă vor fi menținute.

SC va fi finanțat din asistența tehnică a programului. Luând în considerare abordarea bazată pe un bun parteneriat în cadrul programului, toți membrii SC au fost selectați într-un mod transparent, cu implicarea ambelor state membre și sunt bilingvi/trilingvi, deținând competențe lingvistice solide și cunoștințe relevante despre aria programului. Personalul suplimentar va fi selectat respectând aceleași principii. SC va lucra în strânsă cooperare cu AM, oferind asistență în toate sarcinile de coordonare și implementare a programului și sprijinind CM în monitorizarea implementării programului. În plus, SC va oferi sprijin potențialilor beneficiari, oferindu-le informații cu privire la oportunitățile de finanțare și va oferi asistență tuturor beneficiarilor și partenerilor în implementarea operațiunilor.

Pentru implementarea cu succes a programului, SC se va coordona cu autoritățile programului (menționate la secțiunea 7.1) și cu organismele care îndeplinesc sarcini de gestionare, control și audit, după cum urmează:

- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației din România;
- Ministerul Afacerilor Externe și Comerțului din Ungaria;
- Punctele de informare, găzduite în Ungaria, de către Biroul pentru Programul Széchenyi (SzPO);
- Unitatea de Control de Prim Nivel din România, găzduită de Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră Oradea (BRECO);
- Unitatea de Control de Prim Nivel din Ungaria, găzduită de Biroul pentru Programul Széchenyi (SzPO).

7.3 Repartizarea responsabilităților între statele membre participante și, după caz, între țările terțe sau parteneri și TTPM, în cazul unor corecții financiare impuse de autoritatea de management sau de Comisie

Referință: punctul (c) din Articolul 17(6)

Fiecare Stat Membru va fi responsabil de prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor comise de către partenerii de pe teritoriul acestuia.

Fiecare Stat Membru va aplica corecții financiare legate de neregulile individuale sau sistemice detectate în operațiunile sau programul operațional, conform Articolului 103 din Regulamentul (EU) 2021/1060 și Memorandumului de Implementare.

În cazul unei nereguli sistematice, Statele Membre ale Programului își vor extinde investigația pentru a acoperi toate operațiunile posibil afectate, de la caz la caz.

Pentru nereguli sistemice sau corecții financiare la nivelul Programului care pot fi asociate cu un anumit Stat Membru, răspunderea aparține Statului Membru respectiv.

Pentru nereguli sistemice sau corecții financiare la nivelul Programului care nu pot fi asociate cu un anumit Stat Membru, răspunderea este împărțită în mod egal între Statele Membre.

Comisia are dreptul să facă corecții financiare prin anularea întregii contribuții sau a unei părți din contribuția Uniunii Europene la Program și recuperarea de la Statele Membre, pentru a exclude din finanțarea Uniunii, cheltuielile care constituie o încălcare a legislației naționale și europene, inclusiv cele conectate de deficiențele de la nivelul sistemelor de administrare și de control.

În cazul oricăror corecții financiare impuse de către Comisie, Statele Membre se angajează să ramburseze în conturile Programului suma reprezentând procentul de corecție financiară aplicat cheltuielilor plătite beneficiarilor acestora și declarate de Autoritatea de Management Comisiei, la data emiterii deciziei de aplicare a corecției financiare.

5488/21

M 76
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

Corecția financiară realizată de Comisie nu va afecta obligația Statelor Membre de a urmări recuperările conform prevederilor Reglementărilor Europene aplicabile.

Corecțiile financiare vor fi înregistrate în conturile anuale ale Autorității de Management pentru anul contabil în care s-a decis anularea.

Fără a aduce atingere responsabilității fiecărui Stat Membru de a detecta și corecta neregulile, Autoritatea de Management se va asigura că orice sumă plătită ca urmare a unei nereguli – sau atunci când Autoritatea de Management are dreptul să retragă din Contractul de Finanțare, și să solicite rambursarea integrală sau parțială a contribuției UE – este recuperată de la partenerul principal sau unic. Beneficiarii vor rambursa partenerului principal orice sume plătite în mod nejustificat.

Beneficiarii vor rambursa partenerului principal orice sume plătite în mod nejustificat. Prevederile speciale privind rambursarea sumelor care fac obiectul unei nereguli vor fi incluse atât în contractul care va fi semnat cu partenerul principal cât și în Acordul de Parteneriat care va fi semnat de parteneri. Programul va transmite partenerilor un model al Acordului de Parteneriat.

Dacă partenerul principal nu reușește să asigure rambursarea de la alți beneficiari sau dacă Autoritatea de Management nu reușește să asigure rambursarea de la partenerul principal, Statul Membru pe al cărui teritoriu se află beneficiarul respectiv sau, în cazul unui EGTC, în care este înregistrat, va rambursa Autorității de Management suma plătită în mod nejustificat beneficiarului respectiv. Autoritatea de Management va fi responsabilă de rambursarea sumelor implicate în bugetul general al Uniunii, conform împărțirii datoriilor între Statele Membre, așa cum este menționat în Programul de Cooperare.

În conformitate cu Articolul 52 (4) din [Regulamentul \(UE\) 1059/2021](#), odată ce Statul Membru a rambursat Autorității de Management orice sume plătite în mod nejustificat unui partener, poate continua sau începe o procedură de recuperare împotriva partenerului respectiv conform legii sale naționale. În cazul unei recuperări de succes, Statul Membru nu va avea nicio obligație de raportare față de autoritățile programului, Comitetul de Monitorizare sau Comisia Europeană în ceea ce privește aceste recuperări naționale.

În cazul în care un Stat Membru al programului nu a rambursat Autorității de Management orice sume plătite în mod nejustificat unui partener, aceste sume vor face obiectul unui ordin de recuperare emis de Comisie care va fi executat, acolo unde este posibil, prin compensarea pentru Statul Membru respectiv din program. Această recuperare nu reprezintă o corecție financiară și nu va reduce susținerea FEDR sau altui instrument de finanțare externă al Uniunii pentru Program. Suma recuperată va fi un venit atribuit conform Articolului [21(3)] din Regulamentul (UE, Euratom) [FR-Omnibus].

În ceea ce privește sumele nerambursate Autorității de Management de către Statul Membru, compensarea va viza plățile ulterioare aceluiași program Interreg. Autoritatea de Management va compensa ulterior Statul Membru conform distribuției datoriilor, așa cum este prevăzut în Program în cazul unor corecții financiare impuse de Autoritatea de Management sau de Comisie.

5488/21

M 77
R/
N
C/
sr

ANEXA

ECO
MP.2

RO

Conform articolului 52 (2) din Regulamentul (UE) 1059/2021 Statele Membre convin că nici partenerul principal și nici Autoritatea de Management a Programului nu sunt obligați să recupereze o sumă plătită în mod nejustificat, dacă aceasta nu depășește 250 EUR cumulativ, fără dobândă, din contribuția FEDR, în contextul unui proiect, în cursul unui an financiar.

Principiile datoriilor prezentate mai sus se aplică și corecțiilor financiare pentru Asistența Tehnică (AT) calculate conform Articolului 27 din Regulamentul (UE) 1059/2021, deoarece aceste corecții ar fi consecința directă a neregulilor asociate cu proiectul (sistemice sau nu). Autoritatea de Management va informa Statele Membre despre toate neregulile și impactul acestora asupra AT.

Statele Membre vor raporta neregulile conform criteriilor pentru aflarea cazurilor de nereguli care vor fi raportate, datele care vor fi furnizate și formatul pentru raportare prevăzut în Regulamentul (UE) 1060/2021. Neregulile vor fi raportate de către Statele Membre, în care cheltuielile sunt plătite de către partenerul principal sau beneficiarul care implementează proiectul. Procedura specifică în acest scop va face parte din descrierea managementului programului și sistemului de control care vor fi stabilite conform Articolului 69 (12) din Regulamentul (UE) 1060/2021.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri

Referință: Articolele 94 și 95 din Regulamentul (UE) 2021/...⁺ (CPR)

Tabelul 11: : Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri

Se intenționează utilizarea a articolelor 94 și 95	Da	Nu
De la adoptare, Programul se va recurge la rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în mod prioritar în conformitate cu articolul 94 din CPR (dacă da, completați anexa 1)	☐	X
De la adoptare, programul va recurge la rambursarea contribuției Uniunii pe baza unei finanțări care nu este legată de costuri, în conformitate cu articolul 95 din CPR (dacă da, completați anexa 2)	☐	X

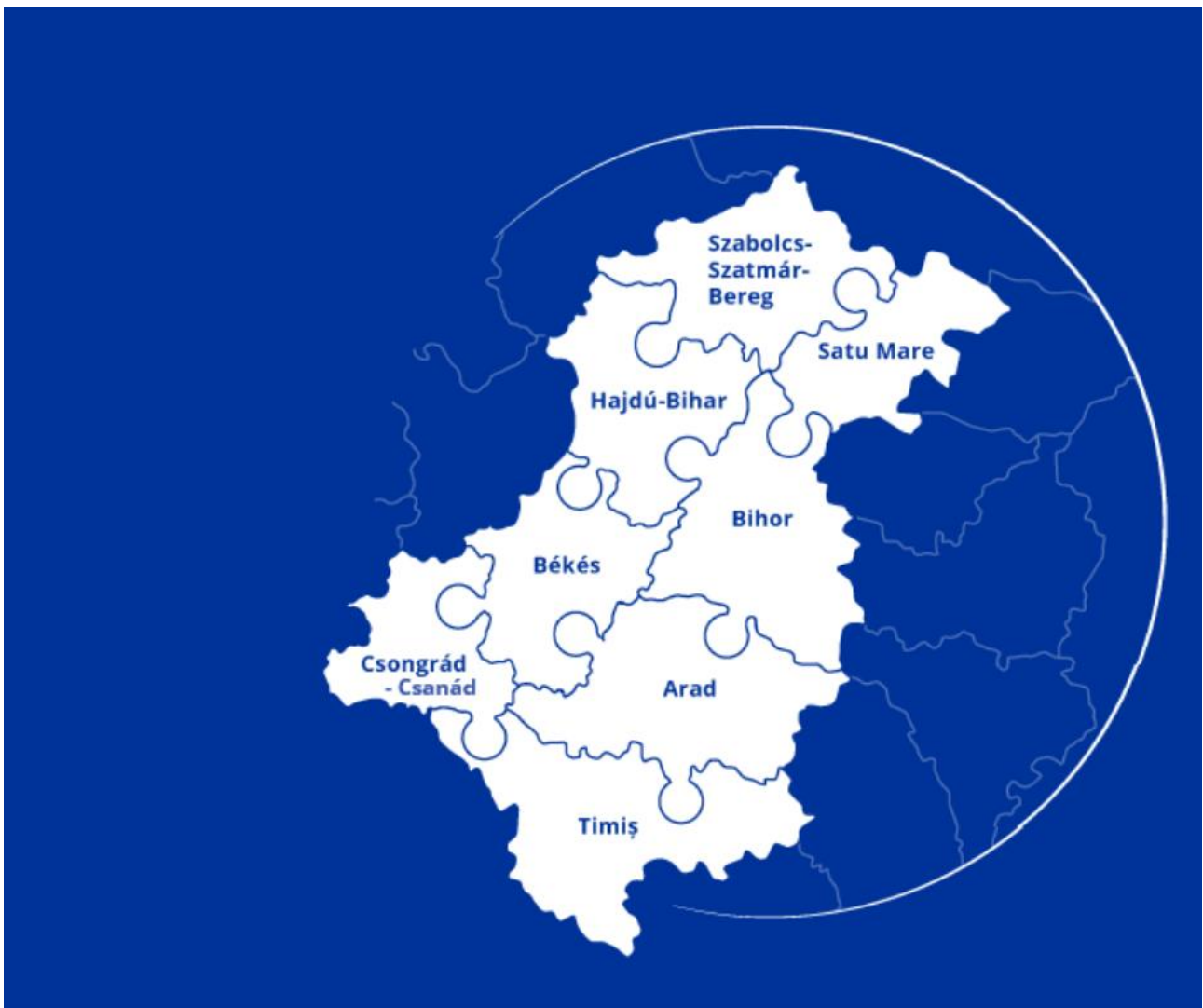
⁺ OJ: Introduceți în text numărul regulamentului cuprins în documentul ST 6674/21 [2018/0196(COD)].

ANEXE

Harta 1: Harta Ariei Programului

- Anexa 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare – NU SE APLICĂ
- Anexa 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri – NU SE APLICĂ
- Anexa 3: Lista operațiunilor de importanță strategică planificate însoțite de un calendar

Harta 1: Harta ariei programului

Anexa 3

Lista operațiunilor de importanță strategică planificate însoțite de un calendar - Articolul 17(3)

Operațiunile de Importanță Strategică planificate au fost identificate în timpul procesului de programare de către membrii Comitetului de Programare, se caracterizează prin: 1. Un angajament politic ferm al principalelor centre decizionale de politici teritoriale și sectoriale, atât la nivelul NUTS 3, cât și la nivel național; 2. Un caracter strategic puternic, care derivă din adresarea provocărilor comune și/sau valorificarea resurselor comune, în cadrul ariilor prioritare de cooperare; 3. Un puternic potențial de inovare și de replicare, bazat pe punctele cheie de cooperare existente.

Lista orientativă a OIS-ilor planificate care vor fi depuse în cadrul unei apel de proiecte strategice este următoarea:

1. Timely and efficient response in case of emergency situations in cross border area (OS2.4, MAI, acoperire teritorială: TM, SM, AR, BH, SZSZB)
2. RENEW: Renewable Energy Works Well in the Romanian-Hungarian Cross Border Area (green municipalities pilot action, OS2.2, CJ HB, acoperire teritorială: HB, BH);
3. Green Cross-Border Region (green energy communities, GCBR, OS2.2, CJ SZSZB, acoperire teritorială: SM, SZSZB)
4. Innovative Surgical Unit and Emergency Hospitals (robotic surgery, OS4.5, CJ AR, acoperire teritorială: AR, BK, TM, SM, BH)
5. Development of the health infrastructure in Bekes and Arad counties (OS4.5, CJ BK, acoperire teritorială: AR, BK)
6. Resilient, integrated and accessible cross-border health services (Integrative Medicine Centre, OS4.5, CJ TM, acoperire teritorială: TM, CSCS, SM, BH)
7. Romanian-Hungarian Cross-Border Cultural Living Lab (traditional cultural and creative sectors especially in rural areas, OS4.6, CJ BH, acoperire teritorială: BH, AR, SM, TM, HB)
8. CultuRO-Hub (integrated creative and cultural services, OS4.6, CJ SM, acoperire teritorială: SM, SZSZB)
9. Integrated cultural and touristic routes in the cross-border area (destination management approach, OS4.6, CJ TM, acoperire teritorială: TM, CSCS)
10. Szeged-Timisoara Dream railway (OS11, CJ CSCS, acoperire teritorială: CSCS, TM)
11. Together for a safer area (border management, OS11, MAI, acoperire teritorială: BH, AR, CSCS)

Calendarul de implementare a proiectelor selectate și finanțate va fi, cu titlu indicativ, în perioada 2023-2027. Bugetul total alocat OIS nu va depăși 50 % din fondurile FEDR din alocarea totală a programului. Intreaga procedură va asigura un impact echilibrat prin finanțare în AP, acoperind cele 8 județe

5488/21

M
R/
N
C/
sr

80

ANEXA

ECO
MP.2

RO

5488/21

M
R/
N
C/
sr

81

ANEXA

ECO
MP.2

RO